

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerkesztő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetésnek és pontosan és jutányosan közöltetik.

Az elkésteknek még teljes számú példányt szolgálhat testvér lapjaiból mind Budapesten, mind posta útján a szerk.

FOGLALAT. Magyarország és Erdély. (Kinevezések, és előléptetések; néhány igénytelen szó a Hajdu kerületi-rendezés tárgyában; nádori bíróság ülései a Tiszaügyben. Budapesti napló. Törvényhatóságok: Veszprémmegye tisztújító, 's Bács, Bodrogh m. közgyűlése; a budai hegyek magyarisításáról szóló jegyzőkönyv kivonata. Erdélyi országgyűlés.)

Külföld. (Portugália, Spanyolország, Anglia, Franciaország, Olaszország, China.)
Értesítő.

MAGYARORSZAG és ERDÉLY.

A főmgy. kir. helytartótanács a kebelbeli számvevőhivatalnál meghalálozott Balogh Ferenc számtiszt helyett eddigi számtiszt Csillag Józsefet számtiszté, Mananert Ferencet számtiszté, Balogh Henriket járulnokká és Szupán Manót díjas-gyakornokká nevezte ki.

Raunen Ferenc Gusztáv felső-bieberstolli 3ad osztályú k. bányagondnok 2od oszt. bányagondnokká; Prugberger József körmezői k. bányagondnokki segéd amannak helyébe 3ad oszt. bányagondnokká, továbbá Pech Antal k. bányagyakornok körmezői bányagondnok-segédé; végre Schulze László sebeshelyi vasmű-ellenőr az ugyanott megüritült pörölydegondnokki állomásra lón alkalmazta.

A főmgy. kir. udv. kamra a kebelbeli főpénztári hivatalnál ürességbe jött járulnokságra Halcz Jánost ugyanazon hivatalnál díjas-gyakornokot érdemesíté. Szelh Mórict a brucki harminczadivatalnál ideiglenes irnok meghalálozott.

NÉHÁNY IGÉNYTELEN SZÓ a Hajdu-kerület-elrendezés tárgyában. A hongyülés küszöbén állva, úgy hiszem, nem teszek fölösleg munkát, sőt polgári kötelességemet teljesítenem némileg, ha a mult országgyűlésen mind két tábla lelkes pártolása után kerületünknek diaetai conclusumma vált belsejére nézve néhány igénytelen sorban, mint tősgyökere hajdu, saját's többek által is jóváhagyott egyedi nézetimet e' lapok hasábjain, eszmecsérelés tekintetéből's azon indoktól vezéreltetve, hogy azoknak figyelmök, kik e' tárgy-eldöntésnél befolyással bírnak, fölbresztessék — a' nagy olvasó közönség elibe juttatom, meg levén arról győződve, hogy a' tisztelt olvasók egy 60 ezer tiszta magyar faj- és szabad népből álló vidék jövődö felvirágzását, esendét's alkotmányos életét illető soraimat, jelen átalakulási időszakban nemcsak átolvasásra, de kellő megfontolásra is méltatandják. A' dologra tehát. Az szép phrásisok ideje ha nem egészen is, de nagyobb részint még is lejárt, legalább nálam. — Ugy vagyok meggyőződve, hogy midön a' coordinatio létrehozásán az ország rendei munkálkodnak, az által azon hatóság törvényes állását, mellyre alkalmazatik a' rendezés, lakosainak jogai és kötelességüket, személyes és vagyonbeli bátorságukat, esendjök és jövődöbeli boldogságukat önkénytől megóni's azokat a' törvényes öntalma alatt biztosítani törekednek. Ez pedig csak úgy lesz elérhető, ha a' hajdu kerület rendezésekor lakosainak historiai életök, adományleveleik, szokásuk's természeti hajlamuk figyelembe fog vétetni's a' haza érdekeivel egyessítve továbbra is épségben tartatni. En ugyan a' privilégiumok barátja egészen nem vagyok's hol azok a' haza érdekeivel nem egyesíthetők, azokat megszüntetendőknek is tartom; de ott, hol épen a' szabadtékok jótékonyaságai egy vidék lakosaira nézve fölöslegnek tartatnak, a' nélkül hogy a' többi szabadtékos a' részbeni igényei tágitására legkevésb kedvet mutatna, ottan mondom, és akkor, azon vidék szabadtékait tekintve venni's tiszteletben tartani szükségesnek látom. Mert mi lehet szomorítóbb, 's azon vidék lakosaira nézve, kiket rendezni ezélünk, mi méltatlanabb s mi teszi őket elégtelenekké, mint az, ha majd látják, hogy az ország minden szabadték érvényes's maga épségében áll fen, csak ok a' mostoha szülöttek, kik ugyanazon alkotványu haza fiai — kiknek adományleveleik és szabadtékaik épen olly törvényszerűek's még is azoknak jótékonyaságától ok meg vannak fosztva. — Ez irányban mondom a' coordinatio kerületünkre nézve megnyugtató soha sem leend; sőt az a' józan politika elvével, a' méltanyossággal és igazsággal homlokegyenest ellenkeznék. — Kell nekünk coordinatio, kell törvényes elrendezés, mert arra szerfölyött nagy szükségünk van, mert a' nélkül ugy vagyunk hazánkban többi hatóságink irányában, mint egy holt tetem a' testben, mi sem nem érezhet, sem nem tehet.

De nem ezélem itt az egész's már diaetai conclusumma vált rendszeres munkálatot pontonként taglalni; azt sem cézlem feszegetni, hogy ama rendezési terv adományleveleinkhez, historiai életünkhöz, szokásinkhoz's természeti hajlamunkhoz mennyire van idomítva, — mert akkor röpiratokat kellene írnom, mire sem időm, sem hivatásom nincsen; azt avatottabbak számára hagyom. — Hanem én csak kipuhatolva a' hajduság nagy része véleményit azon részére kívánom észrevételeimet elősorolni, melly mulhatlanul változtatandó, a' coordinatio által a' hajdu lakosok békét, esendét jóllétét's törvényes állását elérni kívánjuk. — Véleményem szerint az egész azon két részen sarkallik, hol a' főfelügyelőség, vagy is királyi főkapitányról, és egyeseknek a' közigazgatás és választásokba befolyásukról tettek rendelkezés. Annál fogva én csak e' két részre szoritkozva vagyok bátör őszinte kebelbeli nézetimet előterjeszteni. —

A' mult hongyülés kerületünk belsejére nézve, a' királyi főkapitányság elvét, bár annak szükségét igen nagy többség általlátta, el nem fogadta's a' főfelügyelésre nézve meghagyott bennünket mostani állásunkban. Mi vezérlé erre az ország rendeit, azt igen jól tudjuk; de hogy ez érdekében történt volna, azt tagadni bátör vagyok, mert ama véletlennek kell tulajdonitunk — mivel kerületünk kormánya olly kezekben van, kiknek főnyes igazság szeretetéről's kormányzási bölcs taktikájáról az egész hazának meggyőződnie sok izben lehetett. De mellyek minden rendezés mellett sem fognak megszűnni — am rosz proféta legyek — mind addig, míg a' mellett a' közigazgatás és az igazság részrehajlatlan kiszolgáltatására ébren örködő fő kormányzó, ki a' f. fejdelem által olly hatósággal nem nevezetik az ország nagyobb tekintetű férfiai közül, minőkkel birnak a' megyei főispánok, keblünkben nem működendik. — Ez volt ohajtása magának kerületünknek, midön egy általa készített rendezési tervben, mit az ország rendei elibe mutatott — annak kineveztetését szorgalmazta; mert valljuk meg igazán emberi természetünkkel fogva — nyilvánítván azt, hogy gyanusítani senkit még távolról sem akarok — hogy míg egyik vagy másik kebelbeli városinkból leendnek főfelügyelők, azok addig bizonyosan szülővárosuk érdekét szülőföldjök iránti hálájokból bizonyosan jobban mozdítandják elő, mint a' másikat, melly őket olly közéről épen nem érdeklí — s ha ez csak kevésbbé is feltűnő leend, akkor ismét előálland a' panasz, nyugtalanság és bizalmatlanság's ott leszünk hol voltunk, melly állítasomat mindennapi tapasztalás igazolja's igazolja még azon körülmény is, hogy a' folyvást működő királyi biztosságok hasonló félremagyarázott tényekből keletkezett nem kevés panaszszal bibeledőnek. De ha tekintetbe vesszük historiai életünket, ugy hiszem senki sem leend, ki azt kereken tagadni merné, hogy a' királyi főfelügyelő azzal összeforvra nem volna — mert ha egyebet nem emlíünk, csak második Mátyás királynak 1613d. évben kiadott adománylevelét, abban a' hajduság bár saját kapitányai megvoltak, még is a' felső magyarországi kapitányság főfelügyelése alá rendeltetett — később a' katonai állapot megszüntével királyi directorok's illetőleg biztosok folyvásti felügyelése alatt állottunk's állunk már mai napig is — pedig mi magunk ohajtottuk historiai életünket rendeztetésünkkor szem előtt tartani. — De szerfölyött szükséges még azért is a' királyi főkapitány kerületünkben, hogy mi is a' több hatóság közt a' mélt. főrendi táblán képviseltessünk, mert ott a' jász-kun atyafiak, fenséges nádorunk, a' megyék főispánjai, a' királyi városok pedig a' tárnok's illetőleg királyi személynök által képviseltetnek, egyedül mi vagyunk olly szerencsétlenek, hogy ott semmi tekintetben nem képviseltetünk saját felügyelőink által, mi ismét nem kevés tekintet érdemel. — Azért ohajtjuk mi a' rendezést, de ohajtjuk azt is, hogy ő felsége által kinevezendő's a' megyei főispánokkal hasonló hatósággal felruházott főkapitányunk legyen — a' nélkül a' coordinatiót irott malasztak tekintendjük!! —

Mi az egyes polgároknak közügyek tárgyalásiba's választásokba befolyását illeti, arra nézve következőket vagyok bátör megjegyezni. A' ki valaha köztünk megfordult's csak kevés időig tartózkodott is, lehetlen hogy észre ne vette vagy ne halhatta volna, miként a' hajdu nemes legfőbb sérelmének mindig azt tartotta, hogy kerületi tisztjeit's hivatalnokait nem maga választja — azaz meg van fosztva azon jogtól — mit neki mint országos nemesnek a' törvény és alkotvány biztosított, 's akkor midön a' szomszéd hatóságok tiszt- és követválasztásaikon nem kevés mértékben vesznek részt's gyakorolják alkotványos jogait — mi a' hon és saját ügyeink tárgyalásiba, valamint a' választásokba csupán képviselet által folyhatunk be, 's Istenem minő képviselet által! azt csak mi tudjuk, mi érezhetjük. — Milly nagyok valának a' remények a' lefolyt hongyülés előtt arra nézve, hogy a' hajdu nemeseknek sok rendbeli királyi megérősítő levelekkel öreghített, adományleveleken alapult's több törvényben gyökerezett alkotványos jogai és szabadságaik a' coordinatio által visszaadatnak, épen olly le-sujtótól hatoit rájuk annak tudomása, hogy rendezésükbe ismét csak a' képviseleti rendszer szövetett belé, mert az által ujjolag csak azt látták, hogy egyedül az ő nemesi jogaik nyrbáltatnak's csak ok a' kiválasztottak, kik a' nemzet általános előhaladásának gradicsai. — En a' képviseleti rendszer, ugyszinte az egyesek által gyakorlandó választások jó és káros létét tárgyalni nem akarom, 's abba nem is bocsátkozom — csak annyiban érintem itt, a' mennyiben rendezésünknél az előfordul. — Ki azt hiszi, hogy a' hajdukerületben bármily szélesen kiterjedő képviselet által megnyugvást's esendet eszközöl, mindaddig, míg a' képviseleti rendszer általjában az egész hazában el nem fogadtatik, az nagyon csalatkozok; mert a' hajdu kerületben lakozó nemes-ség igen is tudja, — hogy a' magyar nemes az országgyűlési álláson kívül a' törvények értelmében senki sem képviselheti, igen jól tudja, hogy neki jogában áll mint valóságos nemesnek tiszteit szabadon választani's igen jól tudja hogy ő fölötte csak önmaga által választott bíró ítélhet's hogy ettől ez időig meg volt fosztva, azt szerfölyött érzi — 's mint mondám a' képviseletben mindaddig megnyugodva nem leend, míg az a' megyékre is ki nem terjesztetik. Ösmerve népünk hajlamát's lelkületét, bátör vagyok állítani, hogy a' rendezés képviselet mellett ismét csak holt's irott malaszt marad. Hanem helyzettessenek vissza a' hajdu kétségtelen nemesek azon jogaikba, hogy tisztviselőket törvényes 3 évben szabad szavazattal választssák, közügyek tárgyalásinál befolyással bírnak — akkor hiszem nyugodtak és boldogok leendnek; a' nem hajdu lakosok pedig képviselet által szinté e' jogok gyakorlatában részesíttessenek, akkor minden bizonyal elégtelnek's olly jó polgár lesznek a' hazának (mi saját nyilatkozatukból is tudható) mint a' a' sanyaru korban katonái valának. Csekély véleményem az egész hajdu kerületi belrendezésre nézve csak abban őszpontosul, hogy az által e' kerületnek jólléte, boldogsága, nyugalma csak akkor fog gyökeresen eszközöltetni, ha a' többi országos nemességgel egyenlő lábra állittatik (az adó kivéve, mert habár a' többi nemesség azt elvállalni nem akarja is, a' hajdu nép hazája oltárára fizetni kedves kötelességének tartja, csak törvény által mondassék ki.) Legyen nekünk ő felsége által kinevezendő királyi főkapitányunk, hivatalnokinkat szabad befolyással minden három évben választassuk, akkor e' szép magyar hazában mi leendünk a' legboldogabbak, 's ez az, mit érdekink tekintetéből elmondani szükségesnek láttam, mit is tisztelt hazánkfiak figyelmökbe ajánlani kötelességemnek ismérek.

Doroghy.

(NÁDORI BÍRÓSÁG ÜLÉSEI A TISZAÜGYBEN)

A' Tisza's ezzel kapcsolatban levő mellékfolyamok szabályozási kérdései elítélésére kegy. kinevezett nádori bíróság, a' kinevező parancs értelmében f. július 15ő napjára Debreczenben megjelenvén a' Polgáron tartott előtanakodás után ugyanekkorra megérkezének kiildöttei és meghatalmazottai azon törvényhatóságoknak's illetőleg társulatoknak is, kik, mint a' Tisza's mellékfolyók szabályozási munkálatai által érdekelték, a' tiszaszabályozási társulat elnökének a' nádori bírósághoz f. e. april 25kén beadott keresetlevele következtében e' f. július 15ő napjára, mint megjelenési határidőre idéztetének. Ezen nádori bíróság elnöke, kir. helyt. tan. Szentiványi Vincze ur a' nádori bíróság első ülését f. hó 15ő napján, a' városház teremében,

nyílt ajtók mellett meg is tartotta, hol is felolvastatván elnök ó mlga a nádori bíróságot kinevező parancsot 's előmutatván a tiszaszabályozási társulat elnöke által a nádori bírósághoz beadott ártéri- 's költségzámítást 's a nm. magyar kir. helyt. tanács által helybenhagyott tervet; majd ezek folytán felolvastatá elnök ó mlga a tiszaszabályozási társulat elnökének jelen gyűlésre benyújtott alapkérelmét, melyben az, a barátságos egyezség megkísérlése mellett a következőket kéri, hogy: **1)** Miután a szabályozási munkálatok már a múlt **1846** év folytában megkezdettek, törvényink pedig, jelesen az **1840. 10. czikk 7 és 8. §§**zai világosan azt rendelik, miszerint az ilyenmü munkálatok költségeit azok, kik általa haszonban részesülnek, birtok- és haszonaránylag, és pedig előlegesen is viselni tartozzanak, — hogy a munkálatok folytathassanak 's azokhoz minden, ki általok érdekeltek, árterületi birtoka 's a majdan kifejlendő haszon arányában járuljon: minden, a Tisza 's mellékfolyók szabályozási munkálatai által érdekelt egy **1200** □ öles hold földre 1 p góft előleges költség fejében ítéletileg állapítás-sék meg, 's annak a kifejlendő egyes árterületi holdakoni végrehajtása rendeltessék el. **2)** Ezen 1 p góft előleges költség fizetése iránt a keresetlevélhez mellékelni árterületi kiszámítás nyomán az egyes határokból találándó árterületi birtoknak 's azokban ismét egyes érdekeltségek megállapítása által a munkálatban leendő részvét aránya határozatassék meg, — ünnepélyesen fentartatván a társulat nevében, hogy ezen árterületi kiszámításba foglaltassanak a még ezen kívül netalán befoglalandók 's kihagyassanak a netalán kihagyandók; mint szinte a tiszavölgyi érdekeltség azon részei, melyek eddigelé a már létező társulathoz nem csatlakoztak, vagy attól elszakadni kívánának, az őket törvény szerint érdeklő költségek viselésére szorítottassanak.

3) Miután a Tisza 's mellékfolyamok szabályozási munkálatai azok hasznáiban közadó alapjául szolgáló urbéri földterületek is részesülendek; az **1844. 9. czikk 17 és 18**dik §§zai pedig az ilyen területekre nézve a munkálatokat az azok hasznáiban részesülő urbéreszek közmunkáik által, vagy természetben ledolgozni rendelék, az ilyenmü urbéri érdekeltségekre nézve illetőségeiknek közmunka általi ledolgozása szinte ítéletileg állapítás-sék meg. **4)** Miután a munkálatok befejezte előtt az azokból háramlandó haszon aránya, ugy az egyes érdekeltségeknek bírói ítélet általi megállapítása előtt, az árterületi birtokok osztályozása tökéletesen és igazságosan meg nem határozatathatók a társulat e tekintetbeni követeléseinek a bekövetkező bírói kifejtés utáni előterjeszhető ünnepélyesen fentartatják. — Végre **5)** a kifejlendő árterületi érdekeltségek az összes szabályozási és védmunkálati költségekben, bírói 's egyéb fejlesztési költségek terheiben annak idejében bírói ítélet által marasztassanak 's azon ítélet valóságos végrehajtással is megerősítessék. — Felolvastatván ezekben az alapkérelmek, a jelenlevő törvényhatóságok 's társulatok képviselői magoknak mind az alapkérelmet, mind az ártéri 's költségzámítást a nm. helyt. tanács által helybenhagyott tervvel együtt oly czéhből kérték párban kiadatni, hogy azokat küldöikkel, a lehető észrevételek megtétele végett, közölhetnék. Mi azonban a felperes által sok idő 's költségvesztés nélkül meg nem eshetőnek nyilvánítottván, végre is a jelenlevő felek kölcsönös nyilatkozatánál kihallgatása után a nádori bíróság által határozatá lón, mikép a felperesnek fen öt pontban érintett nyilatkozata az illető törvényhatóságok képviselőivel 's magányos érdekeltekkel lehető észrevételeiknek f. hó **4**dik napja délutáni **5** óráig az elnökségnél leendő írásbani beadása végett oly móddal közöltetik, hogy a mennyiben az előadandó észrevételek folytán, melyekhez a megjelent törvényhatóságok küldöttjei megbiztatásukat, az érdekeltek pedig — mennyiben meghatalmazva lennének — meghatalmazásukat esatolandják, az illetőknek bővebb kihallgatása szükségessé válnék: a nádori bíróság f. hó **5**ik napján regg. **10** órakor itt Debreczenben folytatva tartandó ülésében a fenforgó 's kifejlendő körülményekhez képest bíróilag eljárand.

Julius **5**kn a városház nagyobb teremében ujjalag szép számmal összesereglett sokaság előtt, a nádori bíróság, az alperesek által eleve beadott nyilatkozványok nyomán hozott azon bírói végzést olvastatá fel, hogy a mennyiben a hatóságok 's társulatok képviselői által a belajstromzás iránt tett észrevételek a felperessel közlendők lennének; ezen közlés megtétele elrendeltetik 's egyszerűsmind a felperes odautasítottatik, hogy azokra feleletét f. hó **7**kére — midőn a bíróság a kifejlendő szükséghez képest ujjalag intézkedni fog — adja be: Mire a felperes részéről központi igazgató Kovács Lajos ur azt nyilatkozatá, hogy miután kedves dolgot vél a tisztelt alperesekkel tenni, ha a kívánt felelettel sietend, ó azt jul. **6**ik napjára beadhatni igéri. Ebben köz megállapodás történt, Szatmármegye képviselőjének Gabányi Sándor urnak pedig a nádori bíróság azon eljárása ellen, hogy az irományok 's ártéri- 's költségzámítás a küldöikkel nem közölhetetnék, tett óvás-nyilvá-

nyítására az elnökség által ugyancsak szóval az viszonzatván, hogy illyesminek csak az érdemleges ítélet után leendhet helye; ezuttal az ülés, a holnapi özszejövetel reményében, az elnökség által bevégzettnek nyilatkozatott. — B. P. H.

BUDAPESTI NAPLÓ

Mult naplónk végén röviden említők a Noththeater megnyitását; szabadon ezuttal megemlékeznünk e nevezetes történetről. A kinek kidobni való pénze van, ám lássa, dobja a Dunába vagy a Noththeaterbe, nekünk tökéletesen mindegy, 's hogy e rögtönzött színház a magyar elemnek csipetnyit sem ártott, de tán használt, az igen világos. De bámulásra ragad azon erélyesség, mely e színháznak felépítését annyi küzdelem után is keresztül vitte; miről mi legalább öt évet ellármáztunk volna, vajjon építsünk é, vagy nem? ezután következett volna faragása azon rovásnak, melyre a költségeket róhatnók! Ha a teremő kezeinket szánk nagyságához kellő arányba teremendé, most híresek volnánk a teinkről, de szájával még senki sem épített házat! Ott áll a Noththeater a nagy piac közepén, a város legszebb terén a lig egy pár ember által előbűvölve, míg mi a kerepesi uton nehezen bírjuk lábán megtartani egyetlen nemzeti intézetünket. Nemzeti színházunk beteg, talán nagyon is beteg. — Nemzeti színházunk az igaz, közös birtok; fel is van ám túrosodva háta, mert mikor szerződni kell, a hatereser fizetést tíz torok kiáltja: elveszem én; ha játéka kerül a sor, a színész azt mondja, szólj most te: ki a felelős? sem én, sem te, hanem egy **3**ik. 'S mit tesz addig a szomszédos német színház, egy u van a ki futyól, a többi tánczol azon notára, melyet az e gy ik fúj. — Tán a versenyés élenkább teendi tepsedő színházunk játékdjé, 's még jókor felnyitandja szemünket, hogy készen legyünk egy hatalmasabb versenyre, mely az új színház felépülésével tetterönkre számot tart.

Mult vasárnap reggelre viradóra tűz volt a Valeró-utczában, fecskendő nem volt azon csudálatos okból, mert Pestvárosában nem találkozott ló, mely maga jó szántából fecskendőrdül mellé fogta volna magát. Legkevesbbet se hozzonkodjunk biz uraim az eféle rendetlenségen, — a kit csip valami, 's nem vakarja, maga lássa, ha viszket. Biztosak lehetünk, hogy a kinek nincs háza, bátran éghet a miatt másé! a kinek pedig háza van, fogja meg orrát, miért nem mozgatja fülét azon urak körül, kik a tűz ellen czélszerű intézkedést tehetnének.

Megnéztük a népnepet is, ha az népnep, midőn ötven sipláda nyekeg egy határon. De mirevalók is ezen dologtalan sipládások? talán megrepesztini az embernek földjait? — szomorú sors vár reánk, ha két földobunk mind a mellett, hogy már tömördek elhallgatunk, megreped. Ember volt elég, ettek, ittak, másztak a nagy porban, bámultak egy vargainast, midőn egy póznáról leszedte a czifra kendőket és fehér kalapot. Mindjárt kezdék a nagy vállalat, vajjon a varga-practcás magyar é vagy ló? mire egykedvűen felelt egy eszmadia: ló volt biz az, mert a től legjobban tud mászni!

Néhány diákoeska kardosan ment végig az utczán, hivatolag próbatétről jöttek, bámészkozva ment utánok két vargainas, — az egyik nem tudá szó nélkül megállni a dologot, csufolódva megkérde a diákokat: nem adnák é oda a kardot k én ek? — mire a felm érg edt diákokok kárdot rántának, 's utca-hosztat kardlapozták a vargákat, egyiknek olyat vágván természetesen eszmadjára, hogy a vér is kibugygyant. Máskor jó volna csak a hüvelyt felkötni, a pilingát pedig lögni hagyni a szegen; mert nem gyermek kezébe való a kés!

Havi és Szabó társasága Bécsben az udvari színházban a legzajosabb tetszésben részesült; 's mint Havinak Pestre küldött leveléből értettük, e társaság illy fényes diadalt még nem aratott. Csak a rassa nak minél többet, mert az idehaza termelt kévékből keveset kapnak.

Színházi újdonságképen beszélük, hogy Bassadona és Vurda nemsokára megérkezendek. Már mi csak ugy teszünk mint az egyszeri Tamás, akkor hitte, mikor megfogta. — Obernyik é nyárban nem adja darabját, 's így eredeti darabbal nem találkozzandunk; minek is? hisz Szapár y elég megrikatja a közönséget, kivált ha Hubenay, Rákos, Rákos helyett két pisztolyból a sülű lüt énekelné.

A Zöldfa-utczát kikövezték, még tavall bátorokdunk ezt indítványozni, mi annyiból is könnyű dolog leendett, mint hogy a gödrök már készen voltak, csak a fákat kellett volna bele ültetni.

Egy kalandor óralapason éretvén húsre tétetett, az órát vissz adták, a láncot pedig lábára verték.

A budai hegyek elnevezése nagy vitának lett tárgyává; sehogyssem akarják a Sváb hegy nevezetet elhagyni! Kár is volna, ne mondják a svábok, hogy egy hegyet, 's rajt néhány szálfát sajnáltunk tőlök; hagyjuk meg nekik ezt, így tán sikerül őket lekötelezni!

Lauka Gusztávtól Karikaturák című homordús beszélgyűjtemény jelent meg, kapható minden könyvkereskedésben. ☺

TÖRVÉNYHATÓSÁGOK.

VESZPRÉMMEGYE. (Julius **2**án). Tisztújítási közgyűlésünk mult hó **30**án főispánunk elnöklete alatt vevén kezdetét, ez alkalommal a nemesi özszejírások vizsgáltattak 's erősítették meg; 's a tisztviselők kezein levő köz 's magánügyek pecsét alatt adattak által a megye közönségének. Ennek folytán f. hó (jul.) **1**jén a tiszti karnak hivatalairól szokott módoni leköszönte után, az új tisztikar következő renddel alakult: első alispán közfelkiáltással lett: Rosos István, **2**ik Kenessey Antal; főispáni kinevezés utján főjegyző: Pap János; tiszti főjegyző: Márkus Lajos; **1**ső aljegyző: Kun Sándor; **2**ik Késmárky József; tiszti aljegyzők:

gr. Eszterházy Antal, gr. Zichy Béla, Kassics Béla, Szalatkay György, Kolosváry Sándor, és Bezerédy Gyula; főügyész közfelkiáltással: Pápay Miklós; **1**ső alügyész: Szép Sándor; **2**ik: Gáál Lajos; tiszti alügyészek főispáni kinevezés utján: Kupricz Sándor, Fodor Lajos, Végh István, Györök György, Mányoky László, Körösy Elek és Hardy Ferencz. Házi főadószedő: Szabó Antal; hadi főadószedő: Augusz Károly; aladószedők: Balogh Jozsef és Martonfalvay Elek; számvevő: Tamassa Pál szinte közfelkiáltással; kinevezés utján levéltárnok: Rohonczy István, lajstromzó: Györöcskey György; mérnökök: Halász Ignác és Fülöp József; főorvosok: Pukly Ignác és Cseresnyés Sándor; számvevői segéd: Simon Rudolf; kiadó: Szigly József. Veszprémi járásban: fősz. bíró: Cseresnyés Istv. alsz. bírák: Huszár Pongrácz, Kupricz Imre és Balassa Mih. esküttek: Hénes János, Fodor László, Bezerédy Imre és Rosos Antal; biztos Szentgály László; seborvosok: Csirke Lajos, egyszersmind tiszti orvos, és Csolnaky Ferencz. — Cseszneki járásban fősz. bíró: Takó Miklós, alsz. bíró: Hunkár Mihály; esküttek: Stehenics László és Molnár Albert; biztos: Miklós György; seborvos: Baumann József. Devecseri járásban fősz. bíró: Bezerédy Kristóf; alsz. bírák: Saary László és Koller Ignác; esküttek: Mlinárik László, Kun Géza és Burián István; biztos: Boday Mihály; seborvos: Pupos Károly. Pápai járásban fősz. bíró: Szakonyi Lajos; alsz. bírák: Gombás Mózes és Eöry Antal; esküttek: Horváth Ignác, Kamondy Károly, és Vecsey Ignác; biztos: Somody József; seborvos: Burghard Leopold. Ezután több táblabíró 's tiszti eskütt nevezettek ki. — F. hó **2**án állandó esdőtörvényszék tagjaivá választattak elnöknek: Kocsi Horváth Sámuel kir. tanácsos; ülnököknek: Tamassa Pál, Véghelius Imre, Szabó Antal és Györöcskey György; sz. bíróknak: Cseresnyés István; helyettesnek: Rohonczy István; esküttek az illető segéd eskütt; jegyzőnek: Márkus Lajos és Szalatkay György. — Jövő közgyűlésünk augusztus **2**kán leend.

BÁCS-BÓDRÖG megye jun. **28.** A május **31.** főispáni elnöklet alatt tartott, rendkívüli közgyűlés végzeményit, melyekben az éhség sirjához sanyaritott emberiség áldozatos küzdelmek között diadalt ült a kiváltságok tekintélyén azért kapcsolom össze a junius **21**én hasonlólag főispáni elnöklet alatt kezdett éhgyedyes közgyűlés eredményivel, mert itt egészítetett ki a rendkívüli intézkedés rendszerü határozványával. A f. e. május **3**án özszejült kisgyűlésből e megyének földmivelés — ipar 's kereskedés tekintetében kitünőbb községei folyamodványa — úgy alispáni és szolgabírói szóbeli értesítés nyomán a gabnának nemcsak érezhető fogyatkozása, hanem az élelembelieknek rögtön — példátlan magasságra szökkené arra miatt éhséggel határos 's itt ott már a közbátorság megingatásával közsükség-elháritásra gabnakiviteli tilalommal élethe léptetett rendkívüli szabályok kidolgozására másod alispáni elnöklet alatt kiküldött választvány tudósítása majus **31**kén tartott közgyűléskor szönyegre hozatván, napfényre került a kerületenkint működött bizottságok özszejírasi jelentéséből, miként a pénz 's egyéb értékkel ellátott de gabnában szükködők száma **89,141**. azoké pedig, kik mind pénzben mind gabnában szükkölködvén — éhhaláli veszélytől fenyegettetnek — **67261**; továbbá hogy a megye keblében nyereszsedők által özszejvásárlott nehéz gabna mennyisége csupán **24683**. és **11956**. pozsonyi mérő árpa 's kukoricából állván, ezen öslet, ha fejenként csak félpozsonyi mérő számítottatik, a közelebb aratásig, nem elég, mert a kamrai szegény sorsu jobbgyadózók Bács megyének legnagyobb részében — a kincstári uradalmakban — találtató gabnakészlet kiadatásán kívül pénzbeli kölcsönnel is segélyeztetvén, az alsójárasi alszolgabírói kerületben pedig egyik emberbarát Szalaesy Antal gabnakereskedő a szükkölködőket az illető községek kezessége mellett nemcsak gabnával, hanem azonkívül felmerülendő nagyobb szükségű esetben **4000**. pengő ftal a megyehatóság rendelkezése alá bocsátott hitellel is fölségélylven, illy vigasztaló körülmények közt a végségség ellátóítottat ugyan, következő rendszabályok mégis ovadékul a KK. és RR. éber figyelmébe ajánlattak:

a) Azon megyebeliek, kik pénzzel 's egyéb értékkel ellátatvák ugyan, de gabnában szükkölködnek, az által, hogy a kisgyűlési végzés szerint az élelmi nehéz gabnának a megyéből kivitele megtiltatott, 's ez által ezen adózók részire szükségelt gabona-vásárlásra mód és alkalom nyujtatott, kellokép segélyezve levén, azokra nézve további intézkedés szükségé nem forog fen.

b) A kamrai uradalmi jobbgy- adózók a kincstár kegyéből gabnával 's pénzbeli segéllyel, az alsójárasi alszolgabírói kerület szükkölködői Szalaesy Antal emberbaráti kedvezéséből hasonlólag gabnával 's pénzsegéllyel levén ellátva, ezekre a megyehatóság gondoskodása csak annyiban terjed, mennyiben rájukre még gabna kívántatnék, 's így az alábbi intézkedés rájukre nézve is szorosan megtartatni rendeltetik.

c) Tekintetbe vétetvén, hogy a megye keblében

nyerészedők által összevásárlott gabna-mennyiség a közelebb aratásig a szükölködők élelmességét alig fűdözhetendi, jelen idő-folyam alatt azonban érésre jutandó kerti gyümölcs az inségeskedőknek nagy részben pótlék-táplálékot nyújtand, a nyerészedők leginkább zsidók — kezei közt levő 's kerületenkint összeirt gabnamennyiségből minden egy szükölködőnek jövő aratásiglan élelmére csak egy negyed pozsonyi mérő gabna lenne kiszolgáltatandó.

d) A megyebeli szükölködők számára beszerzendő gabna árának szabályozása tekintetében miután a felvidékre eltávozott gabnakereskedőktől a bevásárlási kézikönyvet átvenni 's illetőleg kellőképp használni nem lehetett, kénytelenítve volt a választvány egyedül a zombori 's bajai piacokon a legközelebb letűnt április és május hónapokban fenállott gabna-árakat — mind a mellett — hogy azok a nyerészedők által szerföltül tulcsig áztattak, sinórmértékül venni, 's e szerint határozni, — meghagyatván a kerületi választványoknak: miszerint járasonkint összeolvadva — a gabna közép árát irányzatul és sinórmértékül vevén, a végkép tehetlen szükölködők számára a nyerészedőktől alku utján a megyei házi pénztár hitelére vásárolják meg 's azt a 3dik pont szerint kiosztván, az eredvényről jelentést tegyenek.

e) A szükölködő adózók számára szükségelt gabna könnyebb bevásárolhatása 's az a körül különösen a szállításban támadható nehézségek lehető megszüntetése tekintetéből az eszközölt összeírások nyomán határozatott, miként egyik kerület a másikat készletli gyűjtelékéből kiségitve — a hiány kölcsönös közrehatással 's áldozati átengedéssel pótolassék.

'S minthogy a megyében találatott gabnamennyiséget e szabályozási takarékoság elve mellett a megyebeli inségeskedők szükségéi fűdözésére legközelebb aratásig elegendőnek vélték, 's így a magyar Kanaán földjén lakó bácskaiak zabkenyérre nem szorulnak, a kereskedelmi forgalom lehető tágitása tekintetéből a zabkivittelt a tilalom alól fölmentetni javasla.

Továbbá a központi választvány arrais megbizatván, hogy a jövőre fenyegető szükség meggátlandása végett czélszerű javaslatot munkáljon ki, ehez képest jelenti, hogy miután a gabnaidei termése a beérkezendő aratásig időjárás 's egyéb elemi viszontagságoknak kitéve levén — szolgabíró urak a gabna és széna-termés reményéről adott tudósításai kivánt javaslat kidolgozására biztos alapul nem szolgálhatnak, mind e mellett a jövőre nem igen kedvező kilátásokkal kecsegtet, a buza, árpa, kukorica kivitele tovább is zárva hagyatván, a javaslat tökéletes elkészíthetése szolgabíró urak a termésről biztos adatokat a közelebb évnegyedes közgyűlésre szerzeni törekedjenek, valamint az iránt: mennyi 's milly segélyt nyertek a községek az uradalmaktól? mennyit magányosaktól? mennyi szenvedő tesserrel adósíták el magokat? mennyi gabnát szerzenek össze? vizsgálati jelentést tegyenek.

Végül kihirdetett a n. m. m. k. helytartó tanács k. intézvénye, mellyben e megyének megíratik, hogy azon inség, melly ez eszt. lefolytán az ország boldogabb vidékeit is veszélyel fenyegeti a fűlsége legmagasb figyelmét el nem kerülven, azokhoz képest mi a helybeli körülmények szerint a közigazgatás részéről szükségessé vált, a rendelkezések már megtették, 's midőn e tekintetben Bács-megye részéről e fenyegető nyomor legyűzése végett felszólamlott számos törvényhatóság sorában jelentést nem tőn, e körülmény azon meggyűződsre bír a tisztelt kormányzék, hogy e megye állapota különben szerencsés helyzetű léténél fogva teljesen megnyugtató, — annál váratlanabban lép meg tehát azon megyei határozat tartalma melly szerint a megye — hatósági körén túl terjeszkedve — a tulajdon szentségének erőszakos megtámadásával — feledve az 1807. 6. t. cz. 3 §a világos rendeletét, ön kebeléből a gabonakivitteli tilalmat nemcsak megrendelte, de ezen végzését legott foganatba is vette, ennél fogva meghagyatott, miként a gabona-tilalom iránti most érintett törvénytelen végzés foganatosításától azonnal elállni 's eféle erőszakos 's a megye körét meghaladó intézkedések behozatalától gondosan ovakodni kötelességének ismerje.

A' mi pedig a házi pénztár terhére engedett 20 ezer pförintot illeti, noha multak mulasztása közben ezen végzés sem volna igazolva, a k. h. tanács azon öszveg használata iránt — az így kiadandó pénz legkissebb részletére is, valamint az azt kezelő választványt, úgy a megyei rendeket is felelősekké tevén, nem kételkedik, miszerint legközelebb közgyűlésben számos törvényhatóság dicséretes példájára mindent elkövetendek, mi a fenyegető vézb legyűzésére hatósága körében czélszerűen vezethet. Továbbá valamint az elővásárlások megtiltása iránti végzés mindenkép eszközöndő, úgy az őrlést tárgyazó határozat csak olly értelemben nyerhet érvényességet, hogy ez által a tulajdon szentségén csorba ne ejtessék, a megyei rendek buzgal-

mától függven illynemű intézkedések szelid útoni foganatba vételét eszközölni. Végre meghagyatott, hogy a megye legközelebb közgyűlésből a teendő intézkedések rendét kellő adatok kíséretében olly végből terjeszse föl, miszerint a' bebizonyítandó körülményekhez képest a' netán szükségelt rendelvények haladék nélkül megtéthessenek. a' megye törvényes hatóságához tartozván öröködni a' felett, hogy a' közrend, személy és vagyon bátorság semmi mód ne kockáztassék. (Folyt. köv.)

BUDA sz. kir. főváros 1847. jun. 11. napján tartott közgyűlésének jegyzőkönyve a' budai tájak, hegyek újdun elnevezetése ügyében (Folytatás és vége. 12) F e r e n c z h a l m a. (Franzshöhe) dicsően uralkodott I. Ferenc király tiszteletére, kinek idejében a' ferenczhalmi kápolna és egyéb épületek, nagyrészt a' fen említett pálos kolostor romainak köveiből építetének. Továbbá is eddigi nevén marad 13) V i r a d ó n a k azon dűlő nevezetetik, melly Ferenczhalma, a' Pozsonyhegy és Virányos között elterül, és melly nagyobb részint néhai Köffinger telkeit és lakházait foglalja magában. 14) P o z s o n y i h e g y, eddig: Joannisberg. E' név a' város régiebb határjárásai jelentéseiből vétetett, hol egyszersmind az elnevezés okául az hozatik elő, hogy e' hegy ormáról Pozsony várát láthatni; — a' körülfekvő helységek, jelesen Budakeszi lakosai jobbra most is P r e s s b u r g e r b e r g - n e k nevezik. 15) V a j d a b e r c z n e k nevezé el az evangelicus tanuló ifjúság a' Tündérhegy alatt levő azon sziklát, mellynek oldalán szeretett tanára, néhai Vajda Péter Dalhon ezimű munkáját jobbra költé. Mind az ifjúság e' ragaszkodásának elismeréseül, mind azért, mert a' v a j d a s á g a' magyar történet lapjain fölmerül: e' nevezet meghagyatik. 16) V i r á n y o s. felváltja a' Sauwinkl, Auwinkl, Zugliget vagy Disznózug, sem a' miveltebb nyelvnek, sem a' vidékről képezhető fogalomnak meg nem felelő nevezeteket; mi által egyszersmind kikerülhet az azon fölötté prosaicus ins Grüne kifejezés, mellyet a' kedveritést keresők, vagy az élet mindennapi-ságába némi változást hozni szándékozók, és azért virányos tájakat látogatni kívánók ajkai uton utfélen pengetnek. Terjed e' táj Viradótól és a' Pozsonyhegytől Istenhegyének Hajnalos nevű oldaláig. 17) M á t y á s c s u r g ó azon forrás, melly annak előtte Disznófejnek, Saukopfnak nevezetett; minthogy pedig az újabb név Döbrentei Gábor úrnak a' forrásóvó épületén látható verszete által divatra kelt, ez hivatalosan is használtandik. 18) T ü n d é r h e g y (am Himmel) a' rögtön nyíló, csodaszépségű kilátásról nevezetik azon esűs, melly fokozat gyanánt a' Pozsonyhegy és Vajdabérc között kikerekedik. E' hegyen határozatott ezen elnevezési jegyzőkönyv is felolvastatni, hogy azok, kik azt érdektelen jelenésnek nem tartják, élő tudomást szerezhessenek. 19) H u n y a d o r o m névvel jelöltetik azon terület, melly Lászlóvszky, és azon szőlőt között fekszik, melly az ugynevezett z u g l i g e t i szőlőket a' kűvölgylektől elválasztja; — és pedig emlékeztetere néhai Hunyady János, az ország egyik legmagasztosabb jellemű fiának. 20) I s t e n h e g y (eddig Svábhegy.) Fejér: God. Dip. IV. 1. 60. — 61. 1. és Petrus de Varda, Epist. Poson. 1776. 241. lapja, valamint német régi jegyzetek szerint, ezen hegy Barát- és Paphegynek is nevezeték, egy ottani kolostor és a' bélakuti apát tizedjogáról. Mivel azonban e' nevezetek a' kiváratnak meg nem felelnek, fentartandónak határozatott az Istenhegy neve, miként a' hagyomány szerint a' sas- és baráthegyi lánc elnevezetett. 21) H a j n a l o s azon hegyoldal, melly a' Nádorkúttól a' Virányos és le a' völgyig elterjed a' birtokosok kívánatához képest, minthogy ez oldalon a' kelő napsugárai mintegy előmlenek. 22) T á b o r o s (eddig Rothelache) az Istenhegy déli oldala és rétekekkel vegyes erdőség, melly a' három határig lenyúl: — annak emlékeztetere, hogy a' Budavár ostromára szövetségelt segédnépek táborai eddig terjedtenek. 23) V e z é r h a l o m (eddig Raitzenköpfl) melly név a' telekkönyvekben divatos, mióta az Istenhegy külön dombot képező éjszaki oldala és számos rácz család közbirtoka, rendezett tulajdonképen magán kezekre került; és miután az elnevezés azon történelmi adaton alapul, melly szerint ez ormon vala a' Buda viszszavételére öszgyűjtött 160,000nyi hadsereg fővezérének Károly lotharingi herceg sátora felűtve: az továbbá is használandó. 24) B é l a k ú t (eddig Bründl vagy Königsbrunn;) IV. Béla király tiszteletére, ki a' városba kézműves iparos gyarmatokat hozván, a' művesség áldásos munkásságát terjedelmesebben megindította vala, és valamint a' személybátorságot, úgy a' tulajdon szentségét 1244. kiadott kir. kiváltságlevéllel biztosítani törekedett. 25) N á d o r k ú t (Doctorbründl) melly a' Hajnalost a' Vezérhalomtól elválasztó út szélén csörgedez, és mellynek vize a' Béla kútával vegyítve a' városház előtti medenczébe vezetékentetik. 1847. évi jan. 13kán elhunyt József es. kir. főherceg Magyarország 50 éves nádora ivóvizét innét hozatván naponként, hogy emlékezte e' száp virányu tájon is fentartassék, e' forrás Nádorkútnak nevezetetik. 26) S v á b h e g y,

melly Buda város, az Istenhegy és a' Pasarét között áll, és eddig Kleiner-Schwabenberg név alatt ismertetik. Fentartatik neve az itt táborozott svábok és annak emlékeztetere, hogy Károly lotharingi herceg 1686. sept. 2. napján esti 6 órakor hat ágyut süttetvén el, Budának utolsó megrohanására és elfoglalására adatott vala jelt. 27) N é m e t v ö l g y. Azon elszánt vitézség, mellyel a' német birodalom népei a' magyarokkal egyetemben e' várost a' török nagyur hatalma alól kiszabadították, egyiránt tiszteletet és hálát érdemel; és habár a' magyar nép a' 25 éves utolsó harcokban ebeli tartozását bőven lerőltta, azért mégis hozzá az elismerés és rokonérzet kifejezése illő; minthogy pedig az említett név megtartása erre tanúságot ad: ez a' telekkönyvben továbbá is használtandik. 28) S a s a d (eddig Burgerberg és Strasse.) E' név föllesztetik azon adomány emlékeztetének örökítésére, mellyel Buda városáról mindenkor nagylelkűen gondoskodott Mátyás király, 's a' község javát előmozdítani kegyeskedett; az illót adományban, melly egész kiterjedésben Kovachich „Formulae solennes styli“ könyvében 531. 1. olvasható, és tartalmában a' dicső király nagyszerű felfogásáról tanúságot nyújt, Sasad pusztát ajándékba adja Buda városának: „Matura deliberatione ac de praelatorum et baronum nostrorum consilio“; az adományt imigyen fejezvé: „Suscipiat igitur ipsa nostra Civitas, hoc primum nostrum donum de terris, ac tanto magis studeat reformationi suae intendere, quanto se conspexit sub singulari nostro favore positam.“ — Hogy pedig a' kijelölt tér „Cum praedio Sasad“ azonos, kivilágosodik Fejér: Cod. Dipl. tom. VII, vol. I. suppl. pag 542 — 3. található egy, 1298. évről szóló oklevélből: „Ratione decimarum de Keremföldre (i. e. Kelemföldre) et de quarta magistrali de Sasság (i. e. Sasad).“ — Hasonló bizonyítatik az 1291. évi oklevélből, melly Fejér: Cod. Dipl. IX. tom. VII. v. 706. és 733. l., — úgy az 1302 évből által, melly VIII. tom. v. VII. suppl. 27. l. található, mivel Kerem- vagy Kelemföldre Sasság- vagy Sasadtól csak az út által választatik el. 29) S a s h e g y (Adlerberg.) Akár azon mese adta legyen e' hegy nevének eredetét, mellyet Miller Epit. 79. lapján és Majláth János gróf „Geschichte der Magyaren“ 5. rész. 165. lapon elbeszél: akár pedig, mi egyedül valószínű, a' historiai bizonyosságú régi Sasad, mellyhez, úgy látszik, tartozott vala: az megtartatik, minthogy az oldalain termett bor esemege-, de gyógyítal gyanánt is kiterjedett birre kapott. 30) K e l e m f ö l d (előbb Circumvallations- és Donaulinie) azon terület, melly a' Dunával, várossal, Budaörsre vezető országúttal és Albertfalvával határos. E' név e' következőkben igazoltatik: Thuróczy krónikájában. I. R. XI. fejezet 1766. évi bécsi kiadás 72. l. a' magyar eldőkörül ezek állanak: „Transnato itaque infra Sicambriam Danubio, in ea parte, ubi nunc villa Kelemfeld (Kelemföld) locata est, propter quod et eadem hoc vocabulo donominata dicitur, irruerunt.“ L. Fejér: Cod. Dipl. Tom. 7. V. 5. Suppl. pag 201.: „Ratione decimarum Keremföldre, prope Budam, — és 532. l., — ratione decimarum de Cultello Keremföldre iuxta territorium Budense situato“; — továbbá Révay: „Emlékezünk régiekről“ című iratában — így versz 286. lapon: „Árpád juta magyar néppel Kelemföldön a' Dunán elkelének, a' Csékén (Csécsén) ök csekének a' Tetenben el feltetének.“ Végre Francsis Antal, Kovachich: Script. rer. hung. minores — című munkájának II. köt. 114 lapon ezeket írja: „Ex eo campo, qui a' meridiana regione subiacet Budae, Kelemfeld genti appellata, hoc est transitus terra, quod eo loco olim Hungari primo Danubium traiecerant.“ 31) K e l e m b é r c z (Blocksberg.) A' magyar megszállás óta e' hegy neve Thuróczy II. r. 40. fejj. szerint mindig az levén, a' foglalás emlékének fentartására, valamint több évek folytán már történt, — e' felélesztett név használtatik. 32) E l ó m á l, (az eddig Weisser-Sandberg név alatt ismeretes hegy a' Kelem- és Sashegy között.) Minthogy egy 1269. évi oklevélben Elómal (Eleumal) neve előfordult, a' Sashegyre vagy szomszédjára alkalmazva; és e' név különben is valamely magasság előfokát vagy részét jelenti: e' nevezet az említett hegyre ruháztatik. 33) C s i l e b é r c z (eddig Kukukberg és Drelhotter) melly nevezet Majláth János gr. „Geschichte der Magyaren“ 5. k. 49. lapján fordul elő; külön alkalmazása pedig a' többször említett XVII. század elején kelt német jegyzékekből igazoltatik, mellyekben azon hegy Csepelyhegynek nevezetetik: „Der Stullweissenburger-Gebür, alvo besser veingart ligt, Csepelyhegy wüth genant, wie auch tails nennen Sasatyhegy, alvo die Hotterung ist.“ — A' város régiebb térképei a' fehérvári hegyet azon tájon jelölven ki, mellyen az említett Kukukberg fekszik, és a' határ három dombja is oda esvén, a' Csilebérc név föllesztve tisztileg használandó. 34) D o b o g ó (eddig Galgenberg.) A' többször idézett XVII. századbeli német író ezeket jegyezte fel: „Der Galgenberg hat vor diese geheissen Dobogyhegy vagy Akasztóhegy;“ mivel pedig az elsőség előnyén fölül e' nevezet mellett a' társas illedék is harczol, ennél fogva D o b o g ó jegyzősítetik.

35) **Ó r s ö d** (azon rétség és legelő és szántóföldek, valamint szőlők, melyek a Dobogó és Budaörs között elterülnek és eddig Breiter-Morast et Tabaner-Hutweide b. s. Berg névvel czímeztek.)—Ezen elnevezés az által támogatottak: hogy Buda visszavétele idejében a frígyes hadsereg Kelemtoldán, a török hadvezér pedig a kőéri vidéken pontosítván össze fő erejét, a kérdéses föld folytonos kémlés, örökös, harcölés, és végre azon csatának valószínű helye, melynek Buda sorsára elhatározó befolyása volt; ehhez képest tekintettel Budaörs nevezetére is, az említett határozatlan nevek tisztileg Ó r s ö d névvel váltanak fel.

36) **K ő r b e r e k** (az eddig Kammerwaldnak nevezett berek.) Béla Buda városának 1244. évben adott kiváltságlevelében, valamint I. Lipót 1703ban adott megerősítő oklevelében pusztá Kwer- vagyis Kőer nevezet alatt adományoztatván a községnek, — e' név, valamint egy idő óta tettelesen már történt, jelennel visszaállítatik; s mint-hogy e' pusztá nagyobb részét szép erdő fedi: K ő r b e r e k k é hosszabbítatik. 37) **P e t n e h á z i r e t e**; a Bátoralja mögötti rét eddig Sonnenwirthswiesennek nevezett; ezen terület jövőre fennemlített név alatt foglaltatandik, emlékeül azon magyar vitéznek, ki Budavár ostromlásakor hős elszántsággal első hágtott a védfalra, és tüzte ki a győzedelmes zászlót, mely dicső tette a hagyomány szerint nem sokára gyászos halálát vonta maga után. A többi elnevezés következő módon: Szépvölgy (Schönthal) Csátrárka, Zöldmál (Grüngraben) Pálvölgy (Paulthal) Kutyvölgy (Brunthal) Farkasvölgy (Wolfthal) Farkasrét (Wolfwiesen) Mártonhegy (Martinberg) Orbánhegy (Urbaniberg) Naphegy (Sonnenberg) Vigdomb (Lusthügel) Gazdagrét (Reiche-Ried) Hoszsúrét (Lange-Ried) Madárhegy (Staarentanz) Határrét (Letzte-Ried) Spanyolrét (Spaniolwiese) Péterhegy (Petersberg) Örmező, melybe a nagy moesár foglalandó: (Feldhut) Istenkút (Strassenbrunnen) Meződomb (Wieseberg) ez uttal meghagyatván, a telektisztaság utaltatik: hogy ezen elnevezéseket 1848 nov. 11-től kezdve tisztkezésében használván, azokat a kiadandó birtoklevelekbe is igtassa; a' csőszöket pedig kötelezte, hogy kerületük nevét táblára jelölve alkalmas helyen ez idén is kitűzzék.

Többire a' közgyűlés gondoskodandik, hogy a' kerületről megfelelő, a' külön dülök határait kimutató térkép mielőbb készítettessék, és az magyarázattal is ellátassék, valamint, hogy a' külön helyek nevei állandó jelek eszközeivel a' nép emlékezetébe átvitvel, szokás és hagyomány útján örökíttessenek.

Végre méltatván azon fáradozást, melyet, a' nemzetiség kifejtésében folyton buzgólkodó t. cz. Döbrentei Gábor k. tanácsos ur közremunkálása által keble ügyének ez uttal is hozott áldozatúl, ezen elismerés nekje az elnökség útján kijelenteni határozatott. Felolvastattott és helybenhagyatott Budán, 1847. jun. 11-kén tartott közgyűlésben. Ö f f n e r J. polgármester m. k.

ERDÉLYI ORSZÁGGYŰLÉS.

LXII. Orsz. ülés, jun. 19én (tárgy: örökvaltság. Urbéri felirat. A' napirend kitűzése feletti vitalkozás). Jegyzőkönyv felolvasása után egy k. th. így szólt: e' hónap 17én tartott országos ülésben méltóztatott orsz. elnök ő nmlga az örökvaltság kérdését napirendre vitatás-tárgyaul kitűzni. Ez eszme körül folyt vitatások közt legelőbb is indítványt tett Hunyadm. követe, mely szerint: „12 évig maga vagy elei által urbéri terhet hordozott urbéresnek, az általa használt telki állománynak, vagy azutánjáró egyes tartozásoknak is, bármely cím alatt megszerzésére és birtoklására, mind azon törvényes engedélyek megadassanak, melyek közt szabad kezű tulajdonosaktól nemes szerezhethet, birtokolhat; önként értvel, hogy a' vérségi viszsaszerezhetési jog továbbra is fenmaradjon. Ezzel szembe létre jött Fogarasv. követe által előadott azon indítvány, mely szerint a' telki állományoknak és az az utánjáró tartozásoknak örök megválthatása is kimondatott volna. Vitatások két ülésen keresztül, mindkét indítvány mellett, és ellen folytak, s melyik lett legyen majoritásban, tegnapi ülésig megítélni nem lehetett. Ekkor Dobokam. főisp. ur ő méltósága a' két szemben álló véleményt egyeztetni kívánván, minthogy a' hunyadm. indítványban már annak derekán említve volt: miszerint urbéresnek is azon törvényes engedélyek adandak meg, melyek közt nemes is eddig szabadkezű tulajdonostól szerezhethet, birtokolhatott, a' végéről ezen indítványból következőket: önként értvel, hogy a' vérségi viszsaszerezhetési jog továbbra is sérthetetlenül fenmarad“ mint a' mi különben is az előbb felhozottakkal együtt ott otiose állana, kihagyatni javasolta. Így a' hunyadmegyei indítvány, tegnapi ülésnek vége felé, szóló ítélete szerint majoritás által pártoltatott. Azonban a' vitatások vége felé, még két módosítás tétetett; egyik ns felsőfejmegyei főispán ur ő nmlga, más szintén a' vitatások végzetén, itélőmester mlgos Kabos Dániel ur által. Ezek közül a' mlgos K. urét az utána beszélők közül senki sem

pártolta. Így a' vitalkozás bevégeztvel, a' status questionis felett eredett és hosszasan folyt vitatások után 's miután elnök ő nmlga sokak azon aggodalmának, miszerint ez által a' törvényes örökös elteröltetnék, és az örökvaltság ezuttal megállítatnék, elenyészése végett mlgos K. ur indítványát, a' most felolvasott határozat alakjában módosítva előterjeszteni 's a' kk. és rret ismételve arról affidálni kegyeskedett, miszerint ennek értelme a' hunyadmegyei követ indítványa értelmével egy lenne, általa az örökvaltság teljességgel nem állítatnék meg, és törvényes örökösödési jog nem töröltetnék el, 's ezt a' már ekkor, t. i. a' status questionis feletti vitalkozások rendén mellette beszélt t. szónok urak is kinyilatkoztaták, így elvégre individualis votatio által is elhatározatott e' kérdés, 's 65 szavazattal hatvanégy ellen, és így egy szótöbbséggel, a' most felolvasott határozat megállítatott. Ezen határozat tehát szóló nézete, és himnie kell, a' kk. és rr. köznézeteszerint is áll azon értelemben, miszerint ezen határozat által örökvaltság ezuttal nem állítatott meg, és a' törvényes örökösödést (successiót) védő és fentartó törvények változást nem szenvedtek. Előterjesztett állásában tehát a' dolognak és értelmében a' határozatnak, szóló a' törvények, jelesen az 1791ki 11dik t. cikk értelmében, azon joggal, mely a' dissentiens opinioanak beadhatását, felség elibe leendő fölterjesztését megállította, élni szükségesnek ezuttal nem tartja. Ellenben ünnepélyes ovást teszen jövődöre nézve, hogy ha e' határozat ő felsége által is netalán szóról szóra, mostani szerkesztése szerint confirmáltatnék, annak sem ítélőszékek, sem pedig törvényhozó hatalom által (kivevén törvénytől kiszabott utoni módosítása esetét) a' fennebb előadott affidatiók és nyilatkozatok szerinti értelemmel ellenkező magyarázat ne adassék, és ne adathassék l —

Fogarasv. e. köv. Az előadott ovásra csupán annyit kíván észrevételkép jegyzőkönyvbe igtatni, miszerint a' határozat értelmét tulajdonszavai adják meg, nem pedig az, hogy ki miképen magyarázza, vagy ovakodik ellene.

Kolozsmegye e. köv. A' mult ülés folyamán az előbb szóltott ktb. ur által tett hisztóriai előadására azt jegyzi meg, miszerint a' K. itélőm. ur javaslata igen is volt vitatás alatt, mit tanusít azon körülmény is, hogy Dobokam. főispánja és Hunyadm. követe indítványa következtében két helyen szenvedett lényeges módosítást. Egyik helyütt a' III. r. 30 tit. idézése kimaradt; másol perennalis fassio helyett bármely című szerződés tétetett.

Elnök: a' m. K. ur javaslata valóban tetemes változásokon ment keresztül, elannyira, hogy a' határozat minden egyéb, mint örökvaltság. Egyébiránt ez már bevégezt tárgy; a' ki akar, ovást tehet ellene, de újabb vitatás alá venni nincs rendén.

Marosszék e. köv. Ovást akárki tehet, hanem hogy valaki azt is kétségbe hozza, vajjon egy határozat, határozat e vagy nem? szokatlan dolog.

Ezzel a' jegyzőkönyv meglevén hitelesítve, elnök ő nmlga határozatul mondotta ki az örökvaltsági javaslat 2. sät. Jelenti továbbá hogy V. Hunyad e. köv. ifj. gr. Bethlen Gábor lemondván követségéről, helyébe b. Apor Györgyöt választották. 'S most felszólítja a' kk. és rret, hogy a' napi kérdéshez t. i. az urbér tárgyabani felirat elveihöz szóljanak

Egy k. th. Igen természetes, hogy ha valakinek levelet akarunk írni, de levelünknek záradéka is van, míg késszen nincs a' záradék, nem fogalmazhatjuk helyesen a' levelet. Ennél fogva a' felirat elvei feletti tanácskozást az urbéri t. cikkek bevégezése utáni időre véli halasztandónak.

Fogarasv. e. köv. is azon véleményben van, miszerint csak az urbér bevégezése után lehet meghatározni, hogy a' kk. és rr. mit irjanak az urbér mellett, azonban nézete szerint az urbér feletti tanácskozás még nincs bevégezve, mert hogy kik és mimódon hajtsák végre az urbéri törvényeket, arról a' kk. és rr. még nem határozta. Pedig habár maga az eljárás talán a' végrehajtó hatalom körébe tartozik is, módjának meghatározása minden esetre a' törvényhozás teendője, valamint magánjogi kérdésekben, például birtok-elfoglalásokban 'stb. a' törvény határozza meg, hogy ki eszközölje a' végrehajtást. Az urbéri törvények végrehajtásának lényegéhez jelenleg nem kíván szólni, csak arra kéri a' kk. és rret, méltóztatassanak kifejezni nézeteiket az iránt, micsoda elvek szerint kívánják törvényt alkotni a' végrehajtásról? Ez igen nagy fontosságú kérdés, ettől függ nagy mértékben az urbéri törvények eredvénye. —

Alsóf. főispán. Nézete szerint a' Fogarasv. által megpendített kérdéshez csak a' kitűzött tárgy bevégezése után lehet szólni. Kéri elnök ő nmlgát nyilatkozzék, ki van é tüzve a' végrehajtás módja, vagy nincs?

Elnök. Mikor az örökvaltságot 's egyszersmind az urbéri felirat elveinek megállítást napirendre tüzte, egy érd. követ ur indítványt tett, hogy előbb a' végrehajtás módjáról alkossanak a' kk. és rr. törvényeket. Erre szóló el-

nök azt nyilványította, miszerint kétséges levén, vajjon törvényekben vagy csak a' feliratban kívánják é a' végrehajtás iránti nézeteiket kifejezni, a' felirat elveivel kapcsolatban méltóztatassanak ezt is elhatározni. Ez a' dolog történeti állása. Ugy véli szóló elnök, hogy ha a' feliratot a' kk. és rr. elhalasztják, önkint következik a' vele kapcsolatban álló végrehajtás kérdésének is elhalasztása.

Udvarhelysz. e. követének mindegy, akár most, akár későbbben intézkedjenek a' rr. a' végrehajtás iránt, azonban ugy véli, hogy a' dolog természetével megegyezőleg most kellene intézkedniök, legalább most volna ideje kimondaniök, hogy törvényeket kívánják é a' végrehajtásról alkotni? —

Hasonló értelemben nyilatkoztak Kolozs, Alsófehér, Fogarasv. és Tordam. követei.

Krasznam. e. köv. Utasítása értelmében cselérendszert és mező-rendőrséget az urbérrel kapcsolatban kíván tárgyalatni. Mindezeket azonban jelenleg mellőzve, ő is a' végrehajtás iránt hozandó t. cikkre szavaz.

Elnök. Ugy véli, hogy a' kk. és rr. legkövetkezősebben akkor határozhatnák el, hogy t. cikket kívánják é a' végrehajtásról alkotni vagy nem, mikor a' felirat elvei felett tanácskoznak. Részéről nem látja át azon védők alaposágát, hogy az elhalasztás által el lennének a' kk. és rr. attól zárva, hogy ha tetszik t. cikket alkothassanak. Akkor is épen ugy elhatározhatják, mint most.

Felsőf. e. köv. véleménye az, hogy míg az urbér be-nincs végezve, nem lehet a' feliratról tanácskozni. De szerinte nemcsak a' végrehajtás módjának meghatározása van hátra, hanem hátra vannak még más igen fontos tárgyak, melyeket ő felsége k. k. leiratánál fogva az urbérrel kapcsolatos tárgyalásra utasított. Ezek közül szóló utasítása értelmében különösen az urbéresek végrendekezési jogát emeli ki, mit a' végrehajtás módja éltt indítványoz tárgyalandónak.

Elnök. Az idézett k. k. leirat azt tartja, hogy némelly tárgyak az urbérrel combinative láttassanak el. De maguk a' kk. és rr. átlátják, hogy ezek nincsenek az urbérrel oly elváhatlan kapcsolatban, miszerint nélkülök az urbért bevégezni ne lehetne; jelesen a' végrendelet kérdése épen nem urbérhez tartozik. Egy állott azon tárgyak közül szoros kapcsolatban az urbérrel, t. i. az ideiglenes urbéri t. cikkek; miután azonban a' kk. és rr. már rendszeresen tárgyalták az urbért 's a' rendsz. bizott. által javasolt, hosszabb időt feltételező rendezést elvetvén, az ideiglenes törvények felelegessékké váltak, tudósítást sem vettek rólok. A' mi a' többi tárgyakat illeti, hogy mikor a' maga rendén felveszik, figyelemmel legyenek a' kk. és rr. az urbérben megállított elvekre, ez helyén van 's ezt kívánja ő flge k. k. leirata is; de hogy mindaddig, míg azok elhatározva nem lesznek, az urbért se tekintésük bevégeztek, annyit tesz, hogy az urbér a' jelen országgyűlésen ő felsége elibe fel ne mehessen. Alsóf. főisp. Elnök ő nmlga nyilatkozatát pártolja. —

Háromszék e. köv. Nem titkolhatja el aggodalmát, hogy az által, ha kilesz mondva, miszerint a' kk. és rr. az urbéri t. cikkek szerkesztése után kívánják a' végrehajtás módjáról tanácskozni, ebből valaki netalán azon védvet méritné, hogy az is meg van határozva, mikint a' végrehajtásról csak a' feliratban legyen szó. Azért kéri ő nmlgát, méltóztatassék kimondani, hogy a' kk. és rr. a' végrehajtás feletti tanácskozás elhalasztása által nem lesznek elrekesztve attól, hogy ha jónak látják, t. cikket alkothassanak a' végrehajtásról. —

Elnök. Kimondja, hogy nem lesznek elrekesztve. Szerdahelysz. köv. A' nagyméltóságú országos elnök ur által csak azon kérdés levén kitűzve, mely elvek fejeztessenek ki az urbéri t. javaslatok mellett ő flgéhez felküldendő alázas feliratban, 's az előleges tanácskozások is csak e' körül forogván, nyilatkozatát csak is e' tárgyra szorítja, és ugy vélekedik, hogy a' felirat csak comitivája levén az urbéri törvényjavaslatoknak, ezek pedig már formulázásuk alkalmával és végső megállításukig netalán még lényeges változásokon is mehetvén keresztül, a' felirat elvei lényeges tartalma iránt is csak akkor lehet biztosan tanácskozni és határozni, miután maguk az urbéri t. javaslatok végképen meg lesznek állítva, mert az urbér tárgyabani feliratnak minden esetre összefüggésben, összhangzásban kell lenni az urbéri t. javaslatokkal. Ezen oknál fogva a' felirat elvei feletti vitalkozást el kívánja halasztani az urbéri t. javaslatok végső megállítása utánra.

Ezek után elnök ő nmlga kimondotta a' feliratra, a' végrehajtás módja feletti tanácskozásra, ugy az urbérrel kapcsolatos tárgyakra nézve is a' határozatot és saját nézetét. —

Kolozsm. e. köv. szerint azon tárgyak a' jelen kir. előadáshoz tartoznak, mert ezen k. előadásban tisztán benne van, „... , connexe cum resolutionibus 'sat.“

Egy k. th. Eddig, ugymond, arról beszéltünk, hogy

minél hamarabb hozzuk bé az urbért, most arról, hogy miképen halaszuk későbbre. Felsőf. köv. Törvény és k. előadás értelmében tette indítványát. Ha elesik, ovást jelent, mert túlfelől egy dictatori hang azt mondja: meglátjuk, mikor veszünk elő. Nem áll azon vád, mintha szóló és véleményfelei az urbért késletetni kívánnák, mert ok azt mondják, hogy csak az urbér felterjesztése után rögtön vétesse fel a kapcsolatos tárgyak.

Elnök: e' kérdés már el van döntve. A' k. k. előadások megszabják a' tárgyak felvételének sorozatát. Kolozsm. e. köv. Igen, de az urbérre vonatkozó resolútiókról a' jelen kir. előadásban van szó; legalább olvassuk fel. Fogarasz. Akár van ott, akár nincs, a' feliratban benne van, és így legalább az ő flge akarata szerint elő kellene venni. Egyébíránt szóló nem mondja, hogy a' k. előadásokban kiszabott sinormértéktől nem lehet eltávolozni. De mondja ki hát a' kk. és rr. többsége, hogy változtat a' kir. előadásban, ne állítson valótlan, mintha t. i. a' felforgó tárgyak nem tartoznának oda. Azért egy m. k. tb. ur azon nyilatkozatát, miszerint azok, kik a' szónyegen levő k. előadást egész teljességében kívánják tárgyalni, az urbért késletetni szándékoznak, üres vádnál egyébnek nem tarthatja, főleg miután több szónok kijelentette, hogy az urbér felterjesztését az indítványozott tárgyak ellátásától feltételezni nem kívánják. —

Elnök: Ismétli: e' tárgyban már ki van mondva a' hátrózat. Felsőf. és Marosszéki ovást jelentenek.

ELŐLEGES KÖZLÉS. A' LXVI. Országos ülésben jegyzőkönyv-hitelesítés után elnök ő nmlga jelenti, miszerint Kővárvidék volt követei Hoszsu László és gr. Teleki Sándor lemondván hivatalukról, helyökbe Pap József és Buda Sándor lőnek választva. Megbízó-levelükben némi hiányt lát ő nmlga, azonban nehogy a' vidék huzamosb időig országgyűlési képviselőt nélkül maradjon, a' megbízó-levelvet elfogadandónak véli, a' hiányt maga rendén helyreigazítani ügyekezvén. Ezután az urbéri törvényozikké latin szerkesztésnek féltben maradt tárgyalása lőn folytatva. Eredvény a' négy elsőbb törv.cikk megállapítása. A' mai ülésben némi érdekesebb vitát Dobokam. főispánjának két módosítványa kellett. Egyik szerint oly helyeken, hol hátrrendezés történt, az urbéreseknek adott illetőség kezeiken hagyandó; ha pedig az 1819—20ki összeírásbeli mennyiséget ki nem űtné, az illető földesur által pótolandó, a' szolgálat mindenestre az állomány mennyiségéhez levén arányosítva. Másik módosítványa a' m. b. főispán urnak oly értelmű lényeges változtatást tartalmaz, miszerint az urbéri állományoknak a' II. t. cz. értelmébeni kiegészítése után fenmaradandó felesleg, mint majorságföld, a' földesur birtokába száll ugyan, mindazáltal a' végrehajtó bizottság közbejöttéveli kölcsönös szerződés után megállítandó, s a' jelenlegi urbér által megszabott tartozásoktól különbözö, de az eddigi tartozást fölül nem haladó szolgálat mellett hét év lefolyásáig az illető urbéres használatában marad s csak hét év elteltével fog az 1791: 26. és 30. t.cikknek irtványokról szóló rendelkezése nyomán, földesuri tiszta allodiummá válni. A' kk. és rr. többsége mindkét módosítványt elfogadta s az első az I. tcz. 1 §sa 5dik pontjánál, a' másodikat pedig a' II. tcz. 6dik §ba sorozta be.

A' LXVII. orsz. ülésben jul. 7én bevégezvén a' kk. és rr. a' kitűzve volt hat elsőbb urbéri t. cz. tárgyalását, küldöttség által szokott módon közölték a' k. kormányzékkel észrevételei megtétele végett. Jövő ülés tárgyaul a' ma felolvasott és köziratra adott. VIII. IX. X. XI. XII. XIII. urbéri t.cikknek vannak kitűzve.

KÜLFÖLD.

PORTUGALIA. Parker admirál hajócsapata, hódolatra kényszerítendő a' portói juntát, mely még jun. 15én is folyvást ellenszegült, a' nevezett város felé indult. Grijohól, Saldanha főállomásából látták, mikép 20kán az összes közbejáruló hajócsapat Duero torkolatához vitorlázott. Vélekedés szerint a' spanyol hadsereg jun. 23 vagy 24kén Portóba vala megérkezendő.

SPANYOLORSZÁG. Don Francisco infans, a' királynő férje, a' francia követ előtt állítólag kijelenté, miszerint csak akkor békül ki a' királynővel, ha az összes miniszterek és Serano tábornok eltávolíttatnak. Ekép tényleg adatnék jog a' királynak, minden neki nem tetsző miniszterséget megbuktatni, s e' szerint eldöntő befolyást gyakorolni a' királynőre.

A' nyomozó bíró a' királynő élte ellen intézett gyilkos merény miatt vádlott de la Riva perében bevégzé működését s a' statusügyész halálbüntetést indítványozott ellene. De la Riva nője néhány nappal előbb meghalt. Ő folyvást tökéletesen ártatlannak állítja magát. A' periratok a' madridi lapokban közrebocsátattak.

ANGLIA. M. Chronicle által kifejezett azon ohajtás, miszerint a' kormány O' Connell holttestét Genuából hadihajón vitesse el — mint 1831ben a' beteg Walter Scottal

történt, kinek egy külön gőzöst rendeltek Nápolyba szállítatására — teljesítetlen marad, ellenben a' „Peninsular and Oriental Steam-Packet Compagny“ a' dublini temetési választvány előtt késznek nyilatkozott annak gőzösei egyiken ingyen Suthamptonba s onnan Kingstownba — a' dublini kikötőbe szállítására. John O' Connell, Kilkenny képviselője a' parlamentben, Dublin várost illető ülést akar ugyanott elfoglalni. — Mathew atya, az irlandi „mértékletesség-hirdető“, 300 ft sterlinget nyer évenként nyugdíjúl a' kormánytól. It a' pénz nem jó roz kezekbe.

Az irlandi vasutépítés status általi gyámolítására vonatkozó bill jun. 28kán nagy többséggel (175 szóval 52 ellen) másodsor olvasatott s kétségkívül még ez ülészakon emeltetik törvényerőre.

FRANCZIAORSZÁG. Girardin Emil (hirlapszerkesztő s követ) jun. 28kán egy cabineti tagot illetőleg újabb felföldözést tőn (mint előbb megvesztegetésről vádolván egy pair-minisztert). Egyik követkamrai ülésben Duchatel kijelenté, mikép gyaláznak tartja, ha miniszter részvényeket fogad el valamely vasutársaságtól s ő maga részéről legalább, ha illy ténny követne el, nem merne szeméközé nézni társainak. Sime Girardin kinyilatkoztatja, hogy Duchatel hivatalársai egyike, ki még kabinetben ül, 500 részvényt kapott az éjszaki vasutársaságtól s azokat még számszerint is elősorolja. A' jun. 29ei „Moniteur“ erre kijelenti, hogy ha ezen nyilványítás netán Cunin-Gridaine házra vonatkozik, a' lap fel van jogosítva annak közlésére, miszerint a' kereskedelmi s földművelési miniszter Cunin Gridaine ezen aláírástól egészen menten áll, mivel a' nevezett ház igazgatását még 1834ben adta fiainak által.

Girardin Emil, miután a' miniszterség ellen emelt vádai vizsgálatát megengedő követkamrai indítvány a' pairkamrában megbukott, Sauzet követkamrai elnöknek követi hivatalából elbocsátatását nyújtá be, nem akarván többé oly testületben működni, mely szavazataval bizalmatlanságot tanusított iránta.

A' Moniteurben egy átnézete jelent meg a' francia kereskedés általános mozgásának 1846dik évről. E' szerint a' külső kereskedés egészben 2436 millió frankra rug, melyből 1258 millió a' bevételre, 1178 mil. a' kivitelle jut. Ez 9 millióval több az előbbi évinél, a' bevétel 18 millióval szaporodott, a' kivétel 9ezel csökkent. Tengeri kereskedésnél a' szaporodás 17 millió, szárazföldinél a' csökkenés 8 millió. Majd valamennyi czikk bevétele növekedett, különösen a' gabnáé, gyapoté, kőszén- és nyers vasé. A' kivétel némely czikkben szinte szaporodást mutat; csökkenés különösen a' bor- és pályinkánál, valamint a' szappannál vehető észre.

A' pairudvari vádperiományok a' minap említett vádoltakkal jun. 30kán közöltettek. Másnap egy kancellári rendelet tudatá velök, mikép az e' tárgybani vitaközások kezdete jul. 8kára határozatott.

Cavaignac tábornok jun. 28kán Marseillebe érkezett, Franciaországban pihenendő ki ama fáradalmaktól, melyekkel Afrikában katonai állása össze volt kötve, s melyek egészségére rongálva hatván, hosszash idejű nyugvást tettek szükségessé.

OLASZORSZÁG. A' római „Mondo illustrato“ következő szép vonást közöl a' pápáról. „Egy gazdag nemes ember Rómában fíjai egyikét azon föltét alatt, hogy az a' vagon egy részét az egyháznak adja, egyetemes örökösévé kívánja tenni; a' két fiu azonban az atyai vagyont, bár mikép hangozzék is a' végrendelet, egymás közt megosztani hátrózá. E' miatt felbosszankodva az atya, titokban végrendelet készített, mely által fíjainak csak egy kis öszzeget, egész többi vagyont pedig azon papnak hagyá, ki történetesen az nap, mellyen a' gyászmise érte tartandó vala, ugyanazon templomban az első misét mondja. E' végrendelet egy jegyzőnél tette le. Csakhamar bekövetkezett halála után a' jegyző felnyitá a' végrendeletet s különös tartalmán megilletődve, a' pápához vitte azt. Már késő este volt, midőn IXd. Pius a' végrendeletéről értesült; de mint-hogy a' gyászszünet már más nap délelőtt vala tartandó, ennél fogva még napkelte előtt sietett ama templomhoz, megnyitáta annak ajtáit s leolvásá az első misét, mielőtt még más pap a' templomba lépne. Ekép ő lőn az elhunyt törvényes fő örököse s az egész vagyont tüstint a' két fiunak engedé által.“ Valóban dicséretes emberbaráti jellemvonás.

CHINA. Azon folytonos zaklatások, melyeknek a' britt kereskedők Cantonban a' háboru óta kitétetve voltak, szüntelen panaszokra szolgáltatott okot s újabb erélyes fölépést idézének az angolok részéről elő. April 1jén este ezer ember, részint a' 18d. királyi, részint a' 42d. sipahi ezredből a' madrasi gyalogságnak, melyek Hongkong szigeten őrségeskednek, hirtelen parancsot kaptak Vulture, Pluto és Corsair gőzöskre s Espiegle briggre szállni s más nap hajnalban indultak Canton felé. John Davis kormányzó s d' Aguiar tábornok parancsnoka a' Chinában állomásozó

britt sergeknek, személyesen mentek Vulture földzetére, Philpotts ezredes és Aldrich őrnagytól kísértetve, kik néhány nappal előbb Canton város erősítvényit vizsgálni voltak. A' Bocca Tigris, vagy a' Canton mellett elfolyó Tsu-kiang (gyöngyfolyó) torkolata 40 angol mérföldnyire fekszik Hongkongtól s mindkét partján s mind a' két Wangtong szigeten jókora épségü és számos álgyuval ellátott erőművektől védetik, melyeket a' chinaiak békekötés óta ugyan szerföltött félelmesekké iparkodtak tenni, melyek azonban itt minden erősítvényi szabály ellen építették. Az angolok, kik semmit, a' mi visszameneteket gátolná, nem akartak magok után hagyni, Boccánál kötöttek ki, de az ottani erősítvényeket (Forts) pusztán találták. Erre tüstint az álgyubeszegzéshez fogtak, légbe röpiték a' löportárakat s tb. s ezzel a' reggeli órákban készen lettek. Délután az ugynevezett torlaszokhoz értek, melyek szárnyát négy gömbölyű várdá képezi. Ezeket nem találták elhagyatva, mint Boccánál s néhány lövés történt az angolhajók ellen, de melyek nem találtak, s ezen hős tett után tüstint megszöktek a' chinai pattantyusok, és szaladtak a' mint csak lábaik engedék. Az angolok, kik a' tüzelést viszonzásra sem méltátták, estig a' négy várdát egészen öszszerombolták. Innen egész Cantonig a' hajózást minden akadály nélkül folytaták s april 3kán reggel az ottani európaiak nem csekélyebb bámulással mint a' chinaiak a' tábornok már Canton város előtt látták. Senki, állítólag még a' cantoni angol consul Macgregor sem volt érkezésükről előre tudósítva. Miután a' brittek itt is a' chinai álgyukat mind beszegezték s a' raktárakat öszszerombolták, Corsair és Pluto (Vulture és Espiegle Whampoa előtt elmaradtak) az angol követség előtt vetettek horgonyt; sir John Davis kiszállt s a' mandarinoknak érkezettét jelenté. Ekkor épen dél volt; előtt napi reggeltől fogva az angolok 827 chinai álgyut szegeztek be vagy egészen használatlaná tettek. Mialatt d' Aguiar tábornok hadi intézkedést rendezé, Davis Key-ing császári biztost másnapi délelőtti 11 órára magához hívátá, vele a' különféle vitapontokat, melyek Cantonba jövetelét okozták, elintézendő. Egyszersmind a' Chinában tartózkodó britt honfiakhoz nyilatkozványt intézett, mellyben e' gyors lépéseket tudtukul adja s kijelenti, mikép ő, miután a' chinai hatóságok iránt annyi időig mérséket s elnézést tanusított, Cantont addig nem hagyja el, mig valamennyi vitapont szerződésileg s az angol nemzeti becsülethez illő módon nem rendeztetik el. Egyszersmind következő tudósítvány jelent meg a' chinai hatóságoktól: „mi, Yeh, tartománybiztos, és Huang, első hadkészlési főfelügyelő s tb., aztán Yen, Canton főbírája, egyesülten következő viseleti parancsokat bocsátunk ki a' lakosok kedélyei megnyugtatásaul. Azon mai napi hir folytában, hogy ama gőzösk, melyek Tsu-kiangon feleveztek, e' tartományi főváros falai alá jöttek, erről közelebb tudomást megszévén, kellő rendszabályokhoz nyultunk. De azon tekintetből, minélfogva valamennyi nemzet nyugalmasan élvezheti a' kereskedés előnyeit, nem hiszszük, hogy komoly ok léteznék aggodalomra. Mindazáltal kötelességünknek tartjuk közé tenni, mikép e' város közelében 6 ez. katona áll rendes ezredekben, kik béke alatt a' hadművészetben oktatást nyertek. Erősek, jártasak a' fegyverforgatásban s egyiránt észek háboru s békére. Soha nem követtek el rendetlenséget s ezt saját tapasztalásunkból tudjuk, mióta Cantonban vagyunk. Ti, katonák és nép! maradjatok a' hol vagytok s védelmezzétek ótalmazzátok egymást, mikép mindenkor eselekedtétek. Ha roz emberek a' körülményeket békezaravásra használni akarják, tudjátok meg, a' békezaravókat tüstint elfogatjuk s kegyelem nélkül megbüntettjük. Mindenki engedelmeskedjék és reszkesen! Ezek parancsaink.“ Mindazáltal ezen nyilatkozvány nem nyugtatá meg a' népet s egész napon át számos csoport chinai gyüilöngött az angolok lakai körül s nagy zajt ütöttek, estenkint azonban esendesen visszavonultak a' nélkül, hogy csak egyszer lóttek volna is az angolokra. Csak néhány követ hajítottak reájok s ez által egy mérnökkari tisztet sebesítettek meg, mire a' csoportból, honnan a' dobás történt: három egyed fogatott el. Vasárnap april 4dikén a' Davis által kitűzött órára az angol követség lakán legelő Tsao-Tsangling akademicus jelent meg, Pan-tseng s két alárendelt tiszt kíséretében, kik az előbbi Angliávali békealkudozásoknál foglalkodtak. Pillanatig azt hitték az angolok, Key-ing nem fog megjelenni; ő — a' császár nagybátyja, mind a' két Kwang helytartója, császári főbiztos, az őt kikötő felügyelője (mint Wellington) s tb. s tb. nem fogja magát, chinai büszkeségében, említett tényre lealázni. A' brittek sorában, kik őt oly parancsolólag magok elé idézték, többen valának, névszerint J. Davis maga, kik jól emlékezhettek, mikép még csak 1839dik évben a' legutolsó mandasin is vonakodni fogott volna a' britt kereskedés főfelügyelőjét magánál elfogadni s hogy akkor angol közlésnek a' chinai hatóságokhoz juttatására nem volt egyéb mód, mint egy illyeten „kérelmet“ — mert a' chinaiak azt máskép nem tekintették — a' városi kapuőrnek általadni, azon

35) Ó r s ő d (azon rétség és legelő és szántóföldek, valamint szőlők, mellyek a Dobogó és Budaörs között elterülnek és eddig Breiter-Morast et Tabaner-Hutweide b. s. Berg névvel czimeztettek.) — Ezen elnevezés az által támogatottak: hogy Buda visszavétele idejében a frígyes hadsereg Kelemföldén, a török hadvezér pedig a kőéri vidéken pontosítván öszse fő erejét, a kérdéses föld folytonos kémlés, örökös, harcolás, és végre azon csatának vala színhelye, mellynek Buda sorsára elhatározó befolyása volt; ehhez képest tekintettel Budaörs nevezetére is, az említett határozatlan nevek tisztileg Órsőd névvel váltatnak fel.

36) K ő é r b e r e k (az eddig Kammerwaldnak nevezett berek.) Béla Buda városának **1244.** évben adott kiváltságlevelében, valamint I. Lipót **1703**ban adott megerősítő oklevelében pusztá Kwer- vagyis Kőr nevezet alatt adományoztatván a községnek, — e' név, valamint egy idő óta tetlegesen már történt, jelennel visszaállítatik; s mint-hogy e' pusztá nagyobb részét szép erdő fedi: K ő é r b e r e k k é h o s z s z a b b í t t a t í k. **37) P e t e r h e z i r e t e**; a' Bátoralja mögötti rét eddig Sonnenwirthswiesennek nevezett; ezen terület jövőre fennemlített név alatt foglaltatandik, emlékeül azon magyar vitéznek, ki Budavár ostromlásakor hős elszántsággal első hágtott a' védfalra, és tüzte ki a' győzedelmes zászlót, melly dicső tette a' hagyomány szerint nem sokára gyászos halálát vonta maga után. A' többi elnevezés következő módon: Szépvölgy (Schönthal) Csátárka, Zöldmál (Grüngraben) Pálvölgy (Paulthal) Kutvölgy (Brunthal) Farksvölgy (Wolfthal) Farkasrét (Wolfwiesen) Mártonhegy (Martinberg) Orbánhegy (Urbaniberg) Naphegy (Sonnenberg) Vigdomb (Lusthügel) Gazdagrét (Reiche-Ried) Hoszsúrét (Lange-Ried) Madárhegy (Staarentanz) Határrét (Letzte-Ried) Spanyolrét (Spaniolwiese) Péterhegy (Petersberg) Örmező, mellybe a' nagy mocsár foglaldó: (Feldhut) Istenkút (Strassenbrunnen) Meződomb (Wieseberg) ez uttal meghagyatván, a' telektisztaság utaltatik: hogy ezen elnevezéseket **1848** nov. 1től kezdve tisztkezdésében használván, azokat a' kiadandó birtoklevelekbe is igtassa; a' csőszöket pedig kötelezte, hogy kerületök nevét táblára jelölve alkalmas helyen ez idén is kitűzzék.

Többire a' közgyűlés gondoskodandik, hogy a' kerületről megfelelő, a' külön dülök határait kimutató térkép mielőbb készíttessék, és az magyarázattal is elláttassék, valamint, hogy a' külön helyek nevei állandó jelek eszközeivel a' nép emlékezetébe átvitvén, szokás és hagyomány útján örökíttessenek.

Végre méltatván azon fáradozást, mellyet, a' nemzetiség kifejtésében folyton buzgólkodó t. cz. Döbrentei Gábor k. tanácsos ur közremunkálása által keble ügyének ez uttal is hozott áldozatúl, ezen elismerés nekje az elnökség útján kijelenteni határozatott. Felolvastott és helybenhagyatott Budán, **1847. jun. 11**kén tartott közgyűlésben. Ö f f n e r J. polgármester m. k.

ERDÉLYI ORSZÁGGYÜLÉS.

LXII. Orsz. ülés, jun. 19én (tárgy: örökváltság. Urbéri felirat. A' napirend kitűzése feletti vitalkozás). Jegyzőkönyv felolvasása után egy k. th. így szólott: e' hónap **17én** tartott országos ülésben méltóztatott orsz. elnök ó nmlga az örökváltság kérdését napirendre vitatás-tárgyaul kitűzni. Ez eszme körül folyt vitatások közt legelőbb is indítványt tett Hunyadm. követe, melly szerint: „**12** évig maga vagy elei által urbéri terhet hordozott urbéresnek, az általa használt telki állománynak, vagy azutánjáró egyes tartozásoknak is, bármely czim alatt megszerzésére és birtoklására, mind azon törvényes engedélyek megadásának, mellyek közt szabad kezű tulajdonosaktól nemes szerezheth, birtokolhat; önként értvén, hogy a' vérségi visszaszerezhetési jog továbbra is fenmaradjon. Ezzel szembe létre jött Fogaraszv. követe által előadott azon indítvány, melly szerint a' telki állományoknak és az az utánjáró tartozásoknak örök megválthatása is kimondatott volna. Vitatások két ülésen keresztül, mindkét indítvány mellett, és ellen folytak, s mellyik lett legyen majoritásban, tegnapi ülésig megítélni nem lehetett. Ekkor Dobokam. főisp. ur ó méltósága a' két szemben álló véleményt egyeztetni kívánván, minthogy a' hunyadm. indítványban már annak derekán említve volt: miszerint urbéresnek is azon törvényes engedélyek adandak meg, mellyek közt nemes is eddig szabadkezű tulajdonostól szerezhethet, birtokolhatott, a' végéről ezen indítványból következőket: önként értvén, hogy a' vérségi visszaszerezhetési jog továbbra is sérthetlenül fenmarad“ mint a' mi különben is az előbb felhozottakkal együtt ott otiose állana, kihagyatni javasolta. Így a' hunyadmegyei indítvány, tegnapi ülésnek vége felé, szóló ítélete szerint majoritás által pártoltatott. Azonban a' vitatások vége felé, még két módosítás tétellett; egyik ns felsőfejmegyei főispán ur ó nmlga, más szintén a' vitatások végzetén, ítélmester mlgos Kabos Dániel ur által. Ezek közül a' mlgos K. urét az utána beszélők közül senki sem

pártolta. Így a' vitalkozás bevégeztetvén, a' status quaestionis felett eredett és hosszasan folyt vitatások után s' minután elnök ó nmlga sokak azon aggodalmának, miszerint ez által a' törvényes örökös eltöröltetnék, és az örökváltság ezuttal megállítatnék, elenyészése végett mlgos K. ur indítványát, a' most felolvasott határozat alakjában módosítva előterjeszteni 's' a' kk. és rret ismételve arról afidálni kegyeskedett, miszerint ennek értelme a' hunyadmegyei követ indítványa értelmével egy lenne, általa az örökváltság teljességgel nem állítatnék meg, és törvényes örököségi jog nem töröltetnék el, 's' ezt a' már ekkor, t. i. a' status quaestionis feletti vitalkozások rendén mellette beszélt t. szónok urak is kinyilatkoztatták, így elvégre individualis votatio által is elhatározatott e' kérdés, 's' **65** szavazattal hatvanégy ellen, és így egy szótöbbséggel, a' most felolvasott határozat megállítatott. Ezen határozat tehát szóló nézete, és himnie kell, a' kk. és rr. köznézeteszerint is áll azon értelemben, miszerint ezen határozat által örököségi ezuttal nem állítatott meg, és a' törvényes örökösödést (successiót) védő és fentartó törvények változást nem szenvedtek. Előterjesztett állásában tehát a' dolognak és értelmében a' határozatnak, szóló a' törvények, jelesen az **1791**ki **11**dik t. czikk értelmében, azon joggal, melly a' dissentiens opinionion beadhatását, felség elibe leendő fölterjesztését megállította, élni szükségesnek ezuttal nem tartja. Ellenben ünnepeles ovást teszen jövődöre nézve, hogy ha e' határozat ó felsége által is netalán szöröl szóra, mostani szerkesztése szerint confirmáltatnék, annak sem ítélőszékek, sem pedig törvényhozó hatalom által (kivevén törvénytől kiszabott utoni módosítása esetét) a' fennebb előadott affidatiók és nyilatkozatok szerinti értelemmel ellenkező magyarázat ne adassék, és ne adathassék! —

Fogaraszv. e. köv. Az előadott ovásra csupán annyit kíván észrevételkép jegyzőkönyvbe igtatni, miszerint a' határozat értelmét tulajdonszavai adják meg, nem pedig az, hogy ki miképen magyarázza, vagy ovakodik ellene.

Kolozsmegye e. köv. A' mult ülés folyamán az előbb szólott ktb. ur által tett hisztóriai előadására azt jegyzi meg, miszerint a' K. itélóm. ur javaslata igen is volt vitatás alatt, mit tanusít azon körülmény is, hogy Dobokam. főispánja és Hunyadm. követe indítványa következtében két helyen szenvedett lényeges módosítást. Egyik helyütt a' **III. r. 30** tit. idézése kimaradt; másol perennalis fassio helyett bármi című szerződés tétellett.

Elnök: a' m. K. ur javaslata valóban tetemes változásokon ment keresztül, elannyira, hogy a' határozat minden egyéb, mint örököségi. Egyébiránt ez már bevégeztett tárgy; a' ki akar, ovást tehet ellene, de újabb vitatás alá venni nincs rendén.

Marosszék e. köv. Ovást akárki tehet, hanem hogy valaki azt is kétségbe hozza, vajjon egy határozat, határozat é vagy nem? szokatlan dolog.

Ezzel a' jegyzőkönyv meg levén hitelesítve, elnök ó nmlga határozatul mondotta ki az örököségi javaslat **2. §**át. Jelenti továbbá hogy V. Hunyad e. köv. ifj. gr. Bethlen Gábor lemondván követségéről, helyébe b. Apor Györgyöt választották. 'S' most felszólítja a' kk. és rret, hogy a' napi kérdéshez t. i. az urbér tárgyabani felirat elveitől szóljanak

Egy k. th. Igen természetes, hogy ha valakinek levelet akarunk írni, de levelünknek záradéka is van, míg készen nincs a' záradék, nem fogalmazhatjuk helyesen a' levelet. Ennél fogva a' felirat elvei feletti tanácskozást az urbéri t. czikkek bevégezése utáni időre véli halasztandónak.

Fogaraszv. e. köv. is azon véleményben van, miszerint csak az urbér bevégezése után lehet meghatározni, hogy a' kk. és rr. mit irjanak az urbér mellett, azonban nézete szerint az urbér feletti tanácskozás még nincs bevégezve, mert hogy kik és mimódon hajtsák végre az urbéri törvényeket, arról a' kk. és rr. még nem határozta. Pedig hábár maga az eljárás talán a' végrehajtó hatalom körébe tartozik is, módjának meghatározása minden esetre a' törvényhozás teendője, valamint magánjogi kérdésekben, például birtok-elfoglalásokban 'stb. a' törvény határozza meg, hogy ki eszközölje a' végrehajtást. Az urbéri törvények végrehajtásának lényegéhez jelenleg nem kíván szólni, csak arra kéri a' kk. és rret, méltóztassanak kifejezni nézeteiket az iránt, micsoda elvek szerint kívánják törvényt alkotni a' végrehajtásról? Ez igen nagy fontosságú kérdés, ettől függ nagy mértékben az urbéri törvények eredvénye. —

Alsóf. főispán. Nézete szerint a' Fogaraszv. által megpendített kérdéshez csak a' kitűzött tárgy bevégezése után lehet szólni. Kéri elnök ó nmlgát nyilatkozzék, ki van é tűzve a' végrehajtás módja, vagy nincs?

Elnök. Mikor az örököségi jogot egyszersmind az urbéri felirat elveinek megállítást napirendre tűzte, egy érd. követ ur indítványt tett, hogy előbb a' végrehajtás módjáról alkossanak a' kk. és rr. törvényezikket. Erre szóló el-

nök azt nyilvánította, miszerint kétséges levén, vajjon törvényezikben vagy csak a' feliratban kívánják é a' végrehajtás iránti nézeteiket kifejezni, a' felirat elveivel kapcsolatban méltóztassanak ezt is elhatározni. Ez a' dolog történeti állása. Ugy véli szóló elnök, hogy ha a' feliratot a' kk. és rr. elhalasztják, önkint következik a' vele kapcsolatban álló végrehajtás kérdésének is elhalasztása.

Udvarhelysz. e. követének mindegy, akár most, akár későbbben intézkedjenek a' rr. a' végrehajtás iránt, azonban úgy véli, hogy a' dolog természetével megegyezőleg most kellene intézkedniök, legalább most volna ideje kimondaniök, hogy törvényezikket kívánják é a' végrehajtásról alkotni? —

Hasonló értelemben nyilatkoztak Kolozs, Alsófehér, Fogaraszv. és Tordam. követei.

Krasznam. e. köv. Utasítása értelmében cselérendszert és mező-rendőrséget az urbérrel kapcsolatban kíván tárgyalatni. Mindezeket azonban jelenleg mellőzve, ó is a' végrehajtás iránt hozandó t. czikke szavaz.

Elnök. Ugy véli, hogy a' kk. és rr. legkövetkezősebben akkor határozhatnák el, hogy t. czikket kívánják é a' végrehajtásról alkotni vagy nem, mikor a' felirat elvei feletti tanácskoznak. Részéről nem látja át azon védők alaposágát, hogy az elhalasztás által el lennének a' kk. és rr. attól zárva, hogy ha tetszik t. czikket alkothassanak. Akkor is épen úgy elhatározhatják, mint most.

Felsőf. e. köv. véleménye az, hogy mig az urbér bevégezve, nem lehet a' feliratról tanácskozn. De szerinte nemesak a' végrehajtás módjának meghatározása van hátra, hanem hátra vannak még más igen fontos tárgyak, mellyeket ó felsége k. k. leiratánál fogva az urbérrel kapcsolatos tárgyalásra utasított. Ezek közül szóló utasítása értelmében különösen az urbéresek végrendekezési jogát emeli ki, mit a' végrehajtás módja előtt indítványoz tárgyalandónak.

Elnök. Az idézett k. k. leirat azt tartja, hogy némelly tárgyak az urbérrel combinative láttassanak el. De maguk a' kk. és rr. átlátják, hogy ezek nincsenek az urbérrel olly elválhatlan kapcsolatban, miszerint nélkülök az urbért bevégezni ne lehetne; jelesen a' végrendelet kérdése épen nem urbérhez tartozik. Egy állott azon tárgyak közül szoros kapcsolatban az urbérrel, t. i. az ideiglenes urbéri t. czikkek; miután azonban a' kk. és rr. már rendszeresen tárgyalták az urbért 's' a' rendsz. bizott. által javasolt, hosszabb időt feltételező rendezést elvetvén, az ideiglenes törvényezikkek feleslegessé váltak, tudósítást sem vettek rólok. A' mi a' többi tárgyakat illeti, hogy mikor a' maga rendén felveszik, figyelemmel legyenek a' kk. és rr. az urbérben megállított elvekre, ez helyén van 's' ezt kívánja ó flge k. k. leirata is; de hogy mindaddig, míg azok elhatározva nem lesznek, az urbért se tekintésük bevégeztnek, annyit tesz, hogy az urbér a' jelen országgyűlésen ó felsége elibe fel ne mehessen. Alsóf. főisp. Elnök ó nmlga nyilatkozatát pártolja. —

Háromszék e. köv. Nem titkolhatja el aggodalmát, hogy az által, ha ki lesz mondva, miszerint a' kk. és rr. az urbéri t. czikkek szerkesztése után kívánják a' végrehajtás módjáról tanácskozn. ebből valaki netalán azon védvet méritné, hogy az is meg van határozva, mikint a' végrehajtásról csak a' feliratban legyen szó. Azért kéri ó nmlgát, méltóztassék kimondani, hogy a' kk. és rr. a' végrehajtás feletti tanácskozás elhalasztása által nem lesznek elrekesztve attól, hogy ha jónak látják, t. czikket alkothassanak a' végrehajtásról. —

Elnök. Kimondja, hogy nem lesznek elrekesztve.

Szerdahelysz. köv. A' nagyméltóságú országos elnök ur által csak azon kérdés levén kitűzve, melly elvek fejzessenek ki az urbéri t. javaslatok mellett ó flgéhez felküldendő alázatos feliratban, 's' az előleges tanácskozások is csak e' körül forogván, nyilatkozatát csak is e' tárgyra szoritja, és úgy vélekedik, hogy a' felirat csak comitivája levén az urbéri törvényjavaslatoknak, ezek pedig már formulázásuk alkalmával és végső megállitásukig netalán még lényeges változásokon is mehetvén keresztül, a' felirat elvei és lényeges tartalma iránt is csak akkor lehet biztosan tanácskozn. és határozni, miután maguk az urbéri t. javaslatok végképen meg lesznek állitva, mert az urbér tárgyabani feliratnak minden esetre összefüggésben, összhangzásban kell lenni az urbéri t. javaslatokkal. Ezen oknál fogva a' felirat elvei feletti vitalkozást el kívánja halasztani az urbéri t. javaslatok végső megállitása utánra.

Ezek után elnök ó nmlga kimondotta a' feliratra, a' végrehajtás módja feletti tanácskozásra, úgy az urbérrel kapcsolatos tárgyakra nézve is a' határozatot és saját nézetét. —

Kolozsm. e. köv. szerint azon tárgyak a' jelen kir. előadáshoz tartoznak, mert ezen k. előadásban tisztán benne van, . . . „connexum cum resolutionibus 'sat.“

Egy k. th. Eddig, ugymond, arról beszélünk, hogy

minél hamarabb hozzuk be az urbért, most arról, hogy miképen halaszszuk későbbre. Felsőf. köv. Törvény és k. előadás értelmében tette indítványát. Ha elesik, ovást jelent, mert túlfelől egy dictatori hang azt mondja: meglátjuk, mikor veszszük elő. Nem áll azon vád, mintha szóló és véleményfelei az urbért késleltetni kívánják, mert ok azt mondják, hogy csak az urbér fölterjesztése után rögtön vétesse nek fel a kapcsolatos tárgyak.

Elnök: e' kérdés már el van döntve. A' k. k. előadások megszabják a' tárgyak felvételének sorozatát. Kolozsm. e. köv. Igen, de az urbérre vonatkozó resolúciókról a' jelen kir. előadásban van szó; legalább olvassuk fel. Fogarasz. Akár van ott, akár nincs, a' feliratban benne van, és így legalább az ő flge akarata szerint elő kellene venni. Egyébiránt szóló nem mondja, hogy a' k. előadásokban kiszabott sínormértéktől nem lehet eltávolítani. De mondja ki hát a' kk. és rr. többsége, hogy változtat a' kir. előadást, ne állítson valótlan, mintha t. i. a' árforgó tárgyak nem tartoznának oda. Azért egy m. k. tb. ur azon nyilatkozatát, miszerint azok, kik a' szónyegen levő k. előadást egész teljességében kívánják tárgyalni, az urbért késleltetni szándékoznak, üres vádnál egyébként nem tarthatja, főleg miután több szónok kijelentette, hogy az urbér felterjesztését az indítványozott tárgyak ellátásától feltételezni nem kívánják.

Elnök: Ismétli: e' tárgybán már ki van mondva a' határozat. Felsőf. és Marosszék ovást jelentenek.

ELŐLEGES KÖZLÉS. A' LXVI. Országos ülésben jegyzőkönyv-hitelesítés után elnök ő nmlga jelenti, miszerint Kővárvidék volt követei Hoszszu László és gr. Teleki Sándor lemondván hivatalukról, helyökbe Pap József és Buda Sándor lőnek választva. Megbízó-levelükben némi hiányt lát ő nmlga, azonban nehogy a' vidék huzamosb időig országgyűlési képviselő nélkül maradjon, a' megbízó-levelvet elfogadandónak véli, a' hiányt maga rendén helyreigazítani ügykezzvén. Ezután az urbéri törvényezikkek latin szerkezetének félben maradt tárgyalása lőn folytatva. Eredvény a' négy elsőbb törv. czikk megállapítása. A' mai ülésben némi érdekesebb vitát Dobokam. főispánjának két módosítványa keltett. Egyik szerint oly helyeken, hol határrendezés történt, az urbéreseknak adott illetőség kezeiken hagyandó; ha pedig az 1819—20ki őszseirásbeli mennyiséget ki nem ütne, az illető földesur által pótolandó, a' szolgálat mindenestire az állomány mennyiségéhez levén arányosítva. Másik módosítványa a' m. b. főispán urnak oly értelmű lényeges változtatást tartalmaz, miszerint az urbéri állományoknak a' II. t. cz. értelmében kiegészítése után fenmaradandó felesleg, mint majorságföld, a' földesur birtokába száll ugyan, mindazáltal a' végrehajtó bizottság közbefjöttével kölesönös szerződés útján megállítandó, s a' jelenlegi urbér által megszabott tartozásoktól különböző, de az eddigi tartozást fölül nem haladó szolgálat mellett hét év lefolyásáig az illető urbéres használatában marad s csak hét év elteltével fog az 1791: 26. és 30. t. cikkeknél irtványokról szóló rendelkezése nyomán, földesuri tiszta allodiummá válni. A' kk. és rr. többsége mindkét módosítványt elfogadta s az első az I. t. cz. 1 § sa 5dik pontjával, a' másodikat pedig a' II. t. cz. 6dik § ba sorozta be.

A' LXVII. orsz. ülésben jul. 7én bevégezzvén a' kk. és rr. a' kitűzve volt hat elsőbb urbéri t. cz. tárgyalását, küldöttség által szokott módon közölték a' k. kormányzékkel észrevételei megtétele végett. Jövő ülés tárgyaül a' ma felolvasott és közíratra adott. VIII. IX. X. XI. XII. XIII. urbéri t. cikkekre vannak kitűzve.

KÜLFÖLD.

PORTUGALIA. Parker admirál hajócsapata, hódolatra kényszerítendő a' portói juntát, melly még jun. 15én is folyvást ellenszegült, a' nevezett város felé indult. Grijoból, Saldanha főállomásából látták, mikép 20kán az összes közbejáruló hajócsapat Duero torkolatához vitorlázott. Vélekedés szerint a' spanyol hadsereg jun. 23 vagy 24kén Portóba vala megérkezendő.

SPANYOLORSZÁG. Don Francisco infans, a' királynő férje, a' francia követ előtt állítólag kijelenté, miszerint csak akkor békül ki a' királynővel, ha az összes miniszterek és Serano tábornok eltávolíttatnak. Ekép tényleg adának jog a' királynak, minden neki nem tetsző miniszterséget megbuktatni, s e' szerint eldöntő befolyást gyakorolni a' királynőre.

A' nyomozó bíró a' királynő élte ellen intézett gyilkos merény miatt vádlott de la Riva perében bevégző működését s a' statusügyész halálbüntetést indítványozott ellene. De la Riva nője néhány nappal előbb meghalt. Ő folyvást tökéletesen ártatlannak állítja magát. A' periratok a' madridi lapokban közrebocsátattak.

ANGLIA. M. Chronicle által kifejezett azon ohajtás, miszerint a' kormány O' Connell holttestét Genuából hadihajón vitesse el — mint 1831ben a' beteg Walter Scottal

történt, kinek egy külön gőzöst rendeltek Nápolyba szállítatására — teljesítetlen marad, ellenben a' „Peninsular and Oriental Steam-Packet Compagny“ a' dublini temetési választvány előtt készen nyilatkozott annak gőzösei egyiken ingyen Suthamptonba s onnan Kingstownba — a' dublini kikötőbe szállítására. John O' Connell, Kilkenny képviselője a' parlamentben, Dublin várost illető ülést akar ugyanott elfoglalni. — Mathew atya, az irlandi „mértékletesség-hirdető“, 300 ft sterlinget nyer évenként nyugdíjúl a' kormánytól. Itt a' pénz nem jó rozsz kezekbe.

Az irlandi vasutépítés status általi gyámolítására vonatkozó bill jun. 28kán nagy többséggel (175 szóval 52 ellen) másodsor olvastatott s kétségkívül még ez ülészakon emeltetik törvényerőre.

FRANCZIAORSZÁG. Girardin Emil (hírlapszerkesztő s követ) jun. 28kán egy cabineti tagot illetőleg újabb felfűdözést tőn (mint előbb megvesztegetésről vádolván egy pair-miniszter). Egyik követkamrai ülésben Duchatel kijelenté, mikép gyalázatnak tartja, ha miniszter részvényeket fogad el valamely vasutársaságtól s ő maga részéről legalább, ha illy tényt követne el, nem merne szemeközé nézni társainak. Sime Girardin kinyilatkoztatja, hogy Duchatel hivatalársai egyike, ki még kabinetben ül, 500 részvényt kapott az éjszaki vasutársaságtól s azokat még számszerint is elősorolja. A' jun. 29ei „Moniteur“ erre kijelenti, hogy ha ezen nyilvánítás netán Cunin-Gridaine házra vonatkozik, a' lap fel van jogosítva annak közlésére, miszerint a' kereskedelmi s földművelési miniszter Cunin Gridaine ezen aláírástól egészen menten áll, mivel a' nevezett ház igazgatását még 1834ben adta fiainak által.

Girardin Emil, miután a' miniszterség ellen emelt vádai vizsgálatát megengedő követkamrai indítvány a' pairkamrában megbukott, Sauzet követkamrai elnöknek követi hivatalából elboocsátatását nyújtá be, nem akarván többé oly testiületben működni, melly szavazatával bizalmatlanságot tanusított iránta.

A' Moniteurben egy átnézete jelent meg a' francia kereskedés általános mozgásának 1846dik évről. E' szerint a' külső kereskedés egészben 2436 millió frankra rug, mellyből 1258 millió a' bevételre, 1178 mil. a' kivitelle jut. Ez 9 millióval több az előbbi évinél, a' bevétel 18 millióval szaporodott, a' kivitell 9ozel csökkent. Tengeri kereskedésnél a' szaporodás 17 millió, szárazföldinél a' csökkenés 8 millio. Majd valamennyi czikk bevétele növekedett, különösen a' gabnáé, gyapoté, kőszén- és nyers vasé. A' kivitell némely czikkeknél szinte szaporodást mutat; csökkenés különösen a' bor- és pályinkánál, valamint a' szappannál vehető észre.

A' pairudvari vádpერიომányok a' minap említett vádlottakkal jun. 30kán közöltettek. Másnap egy kancellári rendelet tudatá velők, mikép az e' tárgybani vitakozások kezdete jul. 8kára határozatott.

Cavaignac tábornok jun. 28kán Marseillebe érkezett, Franciaországban pihenendő ki ama fátadalmaktól, mellyekkel Afrikában katonai állása össze volt kötve, s mellyek egészségére rongálva hatván, hosszash idejű nyugvást tettek szükségessé.

OLASZORSZÁG. A' római „Mondo illustrato“ következő szép vonást közöl a' pápáról. „Egy gazdag nemes ember Rómában fíjai egyikét azon föltét alatt, hogy az a' vagyony részét az egyháznak adja, egyetemes örökösévé kívánja tenni; a' két fíu azonban az atyai vagyont, bár mikép hangozzék is a' végrendelet, egymás közt megosztani határozá. E' miatt felboocszankodva az atya, titokban végrendeletet készít, melly által fíjainak csak egy kis öszszeget, egész többi vagyont pedig azon papnak hagyá, ki történetesen az nap, mellyen a' gyászmeze érte tartandó vala, ugyanazon templomban az első misét mondja. E' végrendeletet egy jegyzőnél tette le. Csakhamar bekövetkezett halála után a' jegyző felnyitá a' végrendeletet s különös tartalmán megilletődve, a' pápához vitte azt. Már késő este volt, midőn IXd. Pius a' végrendeletéről értesült; de mint hogy a' gyásznapel már más nap délelőtt vala tartandó, ennél fogva még napkelte előtt sietett ama templomhoz, megnyitá annak ajtáit s leolvásá az első misét, mielőtt még más pap a' templomba lépne. Ekép ő lőn az elhunyt törvényes fő örököse s az egész vagyont tüstint a' két fíunak engedé által.“ Valóban dicséretes emberbaráti jellemvonás.

CHINA. Azon folytonos zaklatások, mellyeknek a' britt kereskedők Cantonban a' háboru óta kitétetve voltak, szüntelen panaszokra szolgáltatottak okol s újabb erőlyes föllépést idézének az angolok részéről elő. April 1jén este ezer ember, részint a' 18d. királyi, részint a' 42d. sipahi ezredből a' madrasi gyalogságnak, mellyek Hongkong szigeten őrségeskednek, hirtelen parancsot kaptak Vulture, Pluto és Corsair gőzöskre s Espiegle briggre szállni s más nap hajnalban indultak Canton felé. John Davis kormányzó s d' Aguilar tábornok parancsnoka a' Chinában állomásozó

britt sergeknek, személyesen mentek Vulture fűdözetére, Philpotts ezredes és Aldrich őrnagytól kísértetve, kik néhány nappal előbb Canton város erősítvényit vizsgálni voltak. A' Bocca Tigris, vagy a' Canton mellett elfolyó Tsu-kiang (gyöngyfolyó) torkolata 40 angol mérföldnyire fekszik Hongkongtól s mindkét partján s mind a' két Wangtong szigeten jókora épségü és számos álgyuval ellátott erőművektől védetik, mellyeket a' chinaiak békekötés óta ugyan szerfölött félelmesekké iparkodtak tenni, mellyek azonban itt minden erősítvényi szabály ellen építették. Az angolok, kik semmit, a' mi visszamenetöket gátolná, nem akartak magok után hagyni, Boccánál kötöttek ki, de az ottani erősítvényeket (Forts) pusztán találták. Erre tüstint az álgyubeszégzéshez fogtak, légbé röpiték a' lőportarakat s'tb. s ezzel a' reggeli órákban készen lettek. Délután az ugynevezett torlaszokhoz értek, mellyek szárnyát négy gömbölyű várdá képezi. Ezeket nem találták elhagyatva, mint Boccánál s néhány lövés történt az angolhajók ellen, de mellyek nem találtak, s ezen hős tett után tüstint megszöktek a' chinai pattantyusok, és szaladtak a' mint csak lábaik engedék. Az angolok, kik a' tüzelést viszonzásra sem méltázták, estig a' négy várdát egészen őszserombolták. Innen egész Cantonig a' hajózást minden akadály nélkül folytaták s april 3kán reggel az ottani európaiak nem csekélyebb bámulással mint a' chinaiak a' tábornok már Canton város előtt látták. Senki, állítólag még a' cantoni angol consul Macgregor sem volt érkezésükről előre tudósítva. Miután a' brittek itt is a' chinai álgyukat mind beszegeztek s a' raktárakat őszserombolták, Corsair és Pluto (Vulture és Espiegle Whampoa előtt elmaradtak) az angol követség előtt vetettek horgonyt; sir John Davis kiszállt s a' mandarinoknak érkezett jelentet. Ekkor épen dél volt; előtt napi reggeltől fogva az angolok 827 chinai álgyut szegeztek be vagy egészen használatlaná tettek. Mialatt d' Aguilar tábornok hadi intézkedést rendezé, Davis Key-ing császári bizost másnapi délelőtti 11 órára magához hivatá, vele a' különféle vitapontokat, mellyek Cantonba jövetelét okozták, elintézendő. Egyszersmind a' Chinában tartózkodó britt honfiakhoz nyilatkozványt intézett, mellyben e' gyors lépéseket tudtukol adja s kijelenti, mikép ő, miután a' chinai hatóságok iránt annyi időig mérsékelt s elnézést tanusított, Cantonig addig nem hagyja el, big valamennyi vitapont szerződésileg s az angol nemzeti becülethez illő módon nem rendeztetik el. Egyszersmind következő tudósítvány jelent meg a' chinai hatóságoktól: „mi, Yeh, tartománybiztos, és Huang, első hadkészlési főfelügyelő s'tb., aztán Yen, Canton főbírája, egyesületen következő viseleti parancsokat boocsátunk ki a' lakosok kedélyei megnyugtatásaul. Azon mai napi folytában, hogy ama gőzöskék, mellyek Tsu-kiangon feleveztek, e' tartományi főváros falai alá jöttek, erről közelebb tudomást szerezzvén, kellő rendszabályokhoz nyultunk. De azon tekintetből, minélfogva valamennyi nemzet nyugalmasan élvezheti a' kereskedés előnyeit, nem hiszszük, hogy komoly ok léteznék aggodalomra. Mindazáltal kötelességünknek tartjuk közzé tenni, mikép e' város közelében 6 ez. katona áll rendes ezredekben, kik béke alatt a' hadművészetben oktatást nyertek. Erősek, jártságok a' gygyverforgatásban s egyirántkészek háboru s békére. Soha nem követtek el rendtelenséget s ezt saját tapasztalásunkból tudjuk, mióta Cantonban vagyunk. Ti, katonák és nép! maradjatok a' hol vagytok s védelmezzétek őtalmazzátok egymást, mikép mindenkor cselekedtetek. Ha roz emberek a' körülményeket békezevarásra használni akarják, tudjátok meg, a' békezevarókat tüstint elfogatjuk s kegyelem nélkül megbüntettjük. Mindenki engedelmeskedjék és reszkesen! Ezek parancsaink.“ Mindazáltal ezen nyilatkozvány nem nyugtatá meg a' népet s egész napon át számos csoport chinai gyülongott az angolok lakai körül s nagy zajt ütöttek, estenkint azonban csendesén visszavonultak a' nélkül, hogy csak egyszer lőttek volna is az angolokra. Csak néhány követ hajítottak reájok s ez által egy mérnökari tisztet sebesítettek meg, mire a' csoportból, honnan a' dobás történt: három egyed fogatott el. Vasárnap april 4dikén a' Davis által kitűzött órára az angol követség lakán legelől Tsao-Tsangling academicus jelent meg, Pan-tseng s két alárendelt tiszt kíséretében, kik az előbbi Angliávali békealkudozásoknál foglalkodtak. Pillanatig azt hitték az angolok, Key-ing nem fog megjelenni; ő — a' császár nagybátyja, mind a' két Kwang helytartója, császári főbiztos, az őt kikötő felügyelője (mint Wellington) s'tb. s'tb. nem fogja magát, chinai büszkeségében, említett tényre lealázni. A' brittek sorában, kik őt oly parancsolólag magok elő idézték, többen valának, névszerint J. Davis maga, kik jól emlékezhettek, mikép még csak 1839dik évben a' legutolsó mandasin is vonakodni fogott volna a' britt kereskedés főfelügyelőjét magánál elfogadni s hogy akkor angol közlésnek a' chinai hatóságokhoz juttatására nem volt egyéb mód, mint egy illetén „kérelmet“ — mert a' chinaiak azt máskép nem tekintették — a' városi kapuórnek általadni, azon

kérésrel, szolgáltatassa ezt az illető kezébe. — Valóban csakhamar megérkezék Key-ing, Huang-Ngantung kíséretében, ki tartományi alhelytartói tisztét, noha hivataláról letétezték s pávatollát vörös gombostul elveszté, még folyó-vást teljesíti. Key-ing halványan s leverten nézett ki. Mig a' követségi lakhoz érkezett, fenyegető csoportokon kelle keresztül haladnia s daczára nagyszámu diszkiséretének gyálázó zaját hallani a' chinai felingerült sokaságnak, mely hatósága legfőbb személyében lealázta érzé magát. Az értekezés három óráig tartott, s azzal végződött, hogy Davis Canton városi álgnyuk általi felgyújtással fenyegeté, ha ultimátuma 6káiig el nem fogadtatik. Egész nap ismét körülállták népesoportok az angol telepítvényeket (mik a' városon kívül léteznek) de este széllyeloszlottak. Egy chinai, ki különösen vakmerőn viselte magát, elfogatván tüstint földie szemeláttára, tizenkét korbácsütletet kapott. Az éj nyugalmasan mult el. April 5kén (husvéthétfőn) a' délelőtet azzal tölték el, hogy az erősítvényeket a' „Dutch Folly“-n széthányták, Vulture és Espiegle Whampoaról feljöttek s vég intézkedéseket tőnek a' város netaláni megtámadására. A' külföldiek figyelmeztetve lőnek tegyenek ehez képest készületeket és számosan közülök hajóra szállították irományait, pénzüket s egyéb drágaságaikat. — Mindazáltal legtöbb kereskedő, kik már hosszabb idő óta katonailag rendeztetvék, telepeiken maradtak. Este szemelét tartott fölöttük d'Aguilar's tölteseket osztogattatott köztük. A' chinaiak részén folyóvást emelkedett a' forrongás; fenyegető felragasztványok valának mindenütt a' városban olvashatók. Ezek egyike köv. hangzott: „az angol ördögök ellenünk lázadtak, megtagadták az engedelmességet törvényinktől, rendtelenséget s háborut hoznak a' virágok honába.“ Ezután bosszuszavak következtek az „áruló“ Key-ing ellen. Egy másik hirdetvényben mondaték: „a' rőthaju

barbárok csak igen kevesek, de ezer belföldi haramia, kik a' chinai nyelvet beszélék, szegődött hozzájuk s angol harcöltönyt viselnek. Elfogjuk ez árulókat, meggyilkoljuk s a' tartományi fővárosba lépést megtiltjuk.“ E' közben folytatták az angolok készületeiket s 6dikán reggeli 6 órakor két tisztök egyenruhában, de fegyvertelenül, egészen nyugodtan a' város falak alá menve vizsgálatokat tőnek s elkészítették a' megtámadási tervet. Sőt egyikök felmászott a' falra is a' nélkül, hogy a' nézőköl jelenvolt chinaiak egyike csak szót szolt volna. A' sergek már fegyver alá léptek, a' gőzösök már elfoglalák állásaikat s a' megtámadási jel mármár adandó vala, midőn a' főbiztos hódoló válasza megérkezett. Erre csakhamar s. Davis a' chinai hatóságtól aláírt következő hódolási föltételeket bocsátott közre: 1) Két év alatt april 6kától számítva, Canton város (helseje) az angol alattvalóknak megnyitattik. 2) Ő felsége alattvalói teljes szabadsággal környezhetik a' várost fél nap járásnyira, miként ez Sang-hai-ban történik; ki megsérti őket, keményen büntetettik. 3) A' megtámadók, kik a' két angol hajósegélyt mult évi octoberben bántották s kik Chesney ezredest s utitársait Fusuban mart. 12kén megsértették, példás módra büntetendők. 4) Ő exja elutazása előtt a' mandarinokkal alkalmas helyet választand a' folyó jobb partján, hol az európaiak házakat s raktárakat építhetnek. 5) Továbbá ide közel kellő tér engedtetik által templomépítésre, valamint Whampoán egy európai temető-alapításra. 6) Az európaiak mostani lakásihoz a' bejárások téresbökké és szabadabbakká tétessenek. A' vámház belebb mozdíttassék a' város felé. Már 6kán délután megtörténtek a' szerződött térkihasítások s a' chinai őrházak, mintegy varázsütésre mind elűntek. A' chinaiak szitkozódttak s ebből állott egész ellenségeskedésök. April 7kén reggel a' hűnösök, kik Chesney ezredest megsértése miatt vádoltattak, az ő china-uteza vé-

genéli köztéren, J. Davis által oda rendelt tiszték s tolmács jelenlétében, hatalmasan megfenyítették bambuszúddal. Ezen végrehajtás után a' legelőbbkelő mandarin tanulságos beszédet tartott a' néphez. Este az angol meghatalmazott, miután legalább mostanlag, mindent, a' mit csak kívánt, elérte, s a' chinaiakon legnagyobb lealázást, melyet csak valaha tapasztaltak, elkövetett, ismét hajóra szállt, s april 8án reggel, emberveszteség nélkül, ismét Hongkongba kötöttek ki az angol sergek. — Ez eseményt illetőleg a' Times egyik hongkongi levelezője ezeket jegyzi meg: ezen hadi működések azért határozottak s foganatosítottak, mivel a' cantoni kormányzó, Key-ing, J. Davis angol kormányzónak valamennyi panaszira vagy épen nem, vagy soha ki nem elégitőleg felelt. — Szükségessé vált a' cantoni hatóságok szemtelenségét, melyek az angol sergek csekély száma következtében mindenre szabadságot vehetni vélték, elvégre korlát alá vetni, vagy mint a' levelező szóról szóra állítja: „meggyőzni a' chinaiakat arról, hogy Anglia, bármily csekély legyen is az e' pillanatban ott birtokában álló hatalom, mégis folyóvást kész bántalmakat megboszoszulni s nemzeti szerződvények szegését megbüntetni.“ Cantonban természetesen most még nagyobb ingerültség uralkodik az angolok ellen, mint ezelőtt. Valamennyi néposztály, előkelők mint alsóbbak, egyesülnek e' gyűlölségben. Az új szerződés azon czikke ellen, miszerint az angoloknak két esztendő mulva szabad járás kelés engedtetik Cantonba, a' chinaiak formasierün összeesküdtek s a' cantoni legelőbbkelő lakosok egyik gyülekezetében négy rendszabály állítottak fel s mindenütt kihirdtetett, melyek elhatározzák, hogy mimódon semmisíttessék meg minden, a' városba érkezendő „barbár“, E' szerint az angolok nem sokára újabb s tovább terjedő háborut lesznek a' chinaiakkal kezdeni kénytelenek. —

56ik szám. ÉRTESÍTŐ. 1847.

Hirdetvény.

A' magyar nyugpénzi intézet választványa félévi ülését, Nyéky Mihály, főmélt. m. k. helytartó tanácsai tanácsos, és irodai igazgató ur elnöklete alatt f. évi sz. Jakab hó 4kén megtartván, folyó 1847. évi első fele alatt intézkedésbe vett tárgyak eredményét, valamint alapértékének jelen állását a' tisztelt közönség, főleg pedig az intézeti tagok tudomására hozza. A' tőképenzek, jelesen a' tagok alapértéke f. évi június végével 234,066 ft. 28 kr. a' tartalék alapértéke pedig, mely 1846. december végével 597,200 ft. 29 1/2 kr. állott

Table with columns for 'tagok', 'összesen', 'frt.', 'kr.', 'után', '30'. Rows list various financial figures and totals.

összesen tehát - 841,992 ft. 1/2 kr. váltópénzben mennek, s az intézet mostani tagjai száma 898. Az érintett két rendbeli tőkének kamatai és az intézet többi jövedelmei ezen félévben 45,570 ft. 13 3/8 mentek. A' kiszabott nyugdíjakra évenként kívánatik: tagok; özvegyek; árvák;

Hirdetvény. A' mármarosí k. kamar. igazgatóság részéről ezennel közhírré tétetik: hogy f. év augusztus 9ik napján a' körösmezői k. erdő és számtartói hivatalban másodizben tartandó nyilvános árverés útján, titkos ajánlatok elfogadása mellett ujjonnan bérbe fognak adatni: A' körösmezői vendégfogadó a' hozzá tartozó pinczével és a' t jobbágy háznál tartandó kocsimakkal, a' bérlet tulajdon italaínak kimérési jogával, 1847. évi november 15ő napjától 3 esztendőre.

E' f. év július hó 20dik napján a' tisztavölgyi társulat T. Dobi osztálya szab. kir. Debreczen városában a' városház teremében társulati közgyűlést fog tartani, melyre az illető érdekeltek ezennel meghívattak. T. Kenézen július 15ő napján 1847. Drevényák Ferencz társulati alelnök.

Hirdetés.

A' nagymélt. magyar kir. udv. kamara részéről ezennel közhírré tétetik: mikép a' pesti angol kisasszonyok nevelő-intézetében folyó évi december 19én egy nemes és 1848ik évi januárius 3án egy nemesen származásu kamarai tisztviselői némben növendék helye fog megürülni. Az illető szülék, vagy gyámok tehát figyelmeztetnek, hogy eziránti folyamodásukat legfőljebb f. évi jul. utolsó napjaig a' magyar királyi udvari kamara ígdtatói hivatalánál mulhatlanul nyujtsák be; megkivánatik pedig a' mondott nevelő intézetbe hatás végett: 1ör. Hogy a' növendékek az érintett alapítványi helyek egyikére nemes, másikára nézve pedig nemtelen származásu magyar kir. kamarai gazdasági bányászati, vagy postatisztek leányai, vagy árvái s 8 legfőljebb 12 évesek legyenek

2or. Hogy az eszedző-levelekhez következő négy rendbeli eredeti bizonyítványok mellékeltesenek, úgymint: a) A' növendék keresztlevele. b) A' növendék számára alapított helyre nézve a' növendék kétségtelen nemességéről, a' nemtelenek alapítványi helyét tekintve pedig annak nemtelenségéről szóló hiteles bizonyítványa az illető hatóságnak, c) himlőoltási, vagy arrul szóló bizonyítvány, hogy a' növendék a' természetes himlőből szerencsésen kigyógyult; s d) orvosi bizonyítvány a' növendék jó egészségi állapotjáról, és ép testi alkotásáról; végre: 3or. Hogy a' folyamodványokban az is jegyeztessék meg: hány gyermeke vagy árvája legyen az illető atyának s mennyi időt töltött legyen ez a' kamarai szolgálatban? 3-3

Pályázási hirdetés.

A' magyar királyi tudomány egyetem hittani karánál ürességbe jött, ágozatos hittan 15ő részének tanszékre a' nevezett hittani kar előtt tartandó pályázásra folyó évi augusztus hó 4ke olly hozzáadással tüzetett ki, miszerint azon tudoroknak, kik a'

nevezett tanulványt több év folytán valamely tudományos intézetben tanították, vagy e' tanulvány fájban kiadott munkáik által magoknak hird és nevet szereztek, az egyszerű folyamodás utja is nyitva leend. Kelt Pesten, június 26án 1847. Szoblahói Palma Elek, egyet. tanácsí jegyző. 3-3

Hirdetvény.

A' zombori kir. kincstári igazgatóság részéről közhírré tétetik, hogy a' bácsi kir. kincstári juhtanyákban, következő juhok az alább kített napokban nyilvános árverés útján eladatni fognak, úgymint: 1847. évi július hó 29én: A' bélai juhtanyán 48 db kos, 144 „ anyabirka és 566 „ ürü.

A' felső pusztai kulai juht. 57 db kos, 144 „ anyabirka és 577 „ ürü. Az alsó pusztai kulai juht. 188 db anyab. és 6 „ ürü. A' kisztapári juht. 191 db anyabirka és 3 „ ürü. Az árverés feltételei az árverés előtt különösen fel fognak olvastatni; megtudhatni azokat mindazonáltal előbb is a' kulai és sztapári kir. kincstári tisztartóságnál. 1-3

Gabonaár váltógarasokban.

Table with columns for location (Pesten, Veszprém, Temesvárott, Győrött, Mosonyban, N.Szombatban, Pozsonyban, Miskolczon), date (július 9.), and prices for different types of grain (Tisztabuzza, Kétszeres, Rozs, Arpa, Zab, Kukorica).

Statuspapír- és részvény-árkelet. Bécs, jul. 9kén 1847.

Table with columns for instrument type (bankrészvény, 1834ki 500 p. frtos kölesön, 1839ki 250 p. frt, Eszterházy 40 fr. sorskötel, Cs. kir. arany 4 fr. 36-38 kr.) and price.

Dunavizállás: Budán, július 10én 12' 0" 0" az 0 fölött.